

DIARI DE SESSIONS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

XIV* legislatura · quart període · sèrie C · número 413

Comissió d'Estudi sobre el Deute Històric de l'Estat amb Catalunya

Sessió 6, dimarts 4 d'octubre de 2022

Presidència de la I. Sra. Glòria Freixa i Vilardell

TAULA DE CONTINGUT

Compareixença d'Albert Carreras, doctor en ciències econòmiques i empresarials per la Universitat Autònoma de Barcelona i catedràtic d'història i institucions econòmiques per la Universitat Pompeu Fabra

357-00554/13

3

Compareixença de Lluís Torrens Mèlich, director d'Innovació Social de l'Ajuntament de Barcelona

357-00556/13

18

* Denominació que adopta la legislatura actual a partir del 4 de juny de 2021, en compliment de la Resolució 9/XIII del Parlament de Catalunya, aprovada pel Ple en la sessió 7, del 2 de juny de 2021 (BOPC 50/13, del 04.06.2021).

Aquesta publicació és impresa en paper ecològic (definició europea ECF), en compliment del que estableix la Resolució 124/III del Parlament, sobre la utilització del paper reciclat en el Parlament i en els departaments de la Generalitat, adoptada el 30 d'abril de 1990.

El *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya* (DSPC) reproduïx només les intervencions orals fetes durant la sessió. La resta de documentació que acompanya la intervenció es pot consultar a l'expedient de la comissió.

Transcripció i correcció: CPSL
Imprès al Parlament

ISSN: 0213-7976 (general)
0213-7992 (sèrie C)
DL: B-3.468-1982

www.parlament.cat

Sessió 6 de la CEDHEC

La sessió de la Comissió d'Estudi sobre el Deute Històric de l'Estat amb Catalunya (CEDHEC) s'obre a dos quarts de deu del matí i onze minuts. Presideix Glòria Freixa i Vilar-dell, acompanyada del vicepresident, Jaume Butinyà i Sitjà, i de la secretària, Eulàlia Reguant i Cura. Assisteix la Mesa la lletrada Mercè Arderiu i Usart.

Hi són presents Jordi Riba Colom, pel G. P. Socialistes i Units per Avançar; J. Lluís Salvadó Tenesa, del G. P. d'Esquerra Republicana; Joan Canadell i Bruguera, del G. P. de Junts per Catalunya; Antonio Gallego Burgos, pel G. P. de VOX en Cataluña, i Joan Carles Gallego i Herrera, pel G. P. d'En Comú Podem.

Assisteixen a aquesta sessió el doctor en ciències econòmiques i empresarials per la UAB i catedràtic d'història i institucions econòmiques per la UPF Albert Carreras de Odriozola i el director d'Innovació Social de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona, Lluís Torrens Mèlich.

ORDRE DEL DIA DE LA CONVOCATÒRIA

1. Compareixença d'Albert Carreras, doctor en ciències econòmiques i empresarials per la Universitat Autònoma de Barcelona i catedràtic d'història i institucions econòmiques per la Universitat Pompeu Fabra, davant la Comissió d'Estudi sobre el Deute Històric de l'Estat amb Catalunya (tram. 357-00554/13). Comissió d'Estudi sobre el Deute Històric de l'Estat amb Catalunya. Compareixença.

2. Compareixença de Lluís Torrens Mèlich, director d'Innovació Social de l'Ajuntament de Barcelona, davant la Comissió d'Estudi sobre el Deute Històric de l'Estat amb Catalunya (tram. 357-00556/13). Comissió d'Estudi sobre el Deute Històric de l'Estat amb Catalunya. Compareixença.

La presidenta

Bé, bon dia a tots. De nou una sessió de la Comissió de Deute Històric d'aquest Parlament.

Compareixença d'Albert Carreras, doctor en ciències econòmiques i empresarials per la Universitat Autònoma de Barcelona i catedràtic d'història i institucions econòmiques per la Universitat Pompeu Fabra

357-00554/13

Avui tenim la compareixença d'Albert Carreras, doctor en ciències econòmiques i empresarials per la Universitat Autònoma de Barcelona i catedràtic d'història i institucions econòmiques per la Universitat Pompeu Fabra. Tindrà un temps de trenta minuts per a la seva exposició i després els grups li podran fer preguntes que, evidentment, també podrà respondre.

I voldrem preguntar si algun grup tenia alguna substitució abans de començar? Tot correcte? *(Pausa.)* D'acord. Doncs, quan vulgui, senyor Carreras.

Albert Carreras de Odriozola (doctor en ciències econòmiques i empresarials per la Universitat Autònoma de Barcelona i catedràtic d'història i institucions econòmiques per la Universitat Pompeu Fabra)

Moltes gràcies... *(pausa)* ...doncs, il·lustre presidenta, il·lustre vicepresident, il·lustre secretari, il·lustres diputats. Moltes gràcies per convidar-me en aquesta compareixença, sempre un honor per a tot ciutadà de Catalunya.

(L'exposició de l'orador és acompanyada d'una projecció de xarts, els quals poden ésser consultats a l'expedient de la comissió.)

Aquí he reproduït el que entenc que és la petició que se m'ha fet dintre de la Comissió d'Estudi sobre el Deute Històric de l'Estat amb Catalunya, dintre de la sessió de deute social. Per això m'he entretingut una mica en posar les meves afiliacions, perquè, segurament, la de ser de la Universitat Pompeu Fabra només té com a element interessant que estic aquí al costat, que soc director d'ESCI i també estic aquí

al costat, però entenc que l'expertesa que se'm reclama és com a membre fundador d'Economistes pel Benestar, que és la... Economistes pel Benestar, que és l'última. I amb aquest capteniment mental he mirat de preparar el que hi havia.

Entenc que aquí s'ha parlat àmpliament de dèficit fiscal. Jo tenia preparades algunes transparències introductòries, però m'han recordat que, de fet, no calia que del tema en parlés. Jo estaré parlant tota l'estona de la fiscalitat i els problemes d'escassetat de recursos i infrafinançament des de la restauració de la Generalitat autonòmica; he de retenir els meus impulsos d'historiador per parlar de temps pretèrits, però em limitaré a això.

I no puc deixar de mencionar, perquè ha estat una lectura que torna a ser inspiradora, que acaba de publicar-se fa pocs dies una nova edició del llibre clàssic de Ramon Trias Fargas, *Narració d'una asfíxia premeditada. Les finances de la Generalitat de Catalunya*, que es va reeditar el 2011 amb pròleg d'Elisenda Paluzie, i s'ha reeditat ara, el setembre del 2022, amb pròleg d'Andreu Mas-Colell, i que no deixa de ser inspirador perquè la major part dels problemes dels que parlem avui en dia ja estaven ben diagnosticats entre l'any 82 i el 85, quan Ramon Trias Fargas escriu.

I, simplificadament, hi ha un problema inicial que és de traspassos mal finançats. I aquest d'aquí..., començo amb això, acabaré fent referència als traspassos mal finançats, que això va ser tant més greu quan més aviat va començar la comunitat autònoma, perquè va acabar rebent cada la comunitat autònoma..., la catalana va ser, amb la basca..., les dues primeres que van començar, va rebre una dotació de capital en males condicions, molt lluny de les condicions a les que la població aspirava de poder ser atesa, amb tot lo que eren hospitals, escoles, comissaries, presons, jutjats. I va haver-hi un esforç de recapitalització molt gran, que s'ha de dir que en els antics grans hospitals de la Seguretat Social, que segueixen sent una mica els vaixells insígnia de la sanitat hospitalària catalana, segueixen sent de titularitat de l'Estat –segueixen sent de titularitat de l'Estat–, cosa que s'oblida.

En l'època en què estava el Departament d'Economia i Coneixement amb el conseller Mas-Colell es van fer molts passos per aconseguir transferir la titularitat a la Generalitat, que va voler dir a les comunitats autònomes. I el Govern, en aquell moment va..., el Govern del PSOE va fer una transferència de la Tresoreria General de la Seguretat Social a l'Administració general de l'Estat per poder després fer el traspàs. I tan bon punt el Partit Popular guanyar les eleccions va suspendre aquest traspàs i el va revertir, com unes quantes coses més que les va fer molt ràpidament. Ho dic per si tenen ganes d'entrar en aquest tema.

Poso aquest titular, «La síntesi de l'ofec financer», i acaba sent el dèficit fiscal. És molt més el dèficit fiscal que l'ofec financer, perquè el dèficit fiscal és la relació entre l'Estat i la comunitat autònoma, de manera que afecta moltes altres coses. Però és veritat que, en la mesura que una comunitat autònoma aspiri a proveir de més serveis la seva població, es troba amb l'ofec financer, que és realment una part d'aquest dèficit fiscal.

Es tracta, com ja saben, molt estable des que s'han començat a fer els càlculs, entorn del vuit per cent del PIB català. I això, amb el criteri del flux de tresoreria, el flux de caixa, i amb el criteri de càrrega-benefici, ha estat també bastant estable, entorn del 5,5 per cent. I la diferència, per dir-ho ràpid, és la capitalitat, és la diferència que representa Madrid.

No entro en els temes de neutralització del dèficit fiscal perquè ja són més tècnics.

I aquí hi ha aquest recordatori, primer en colors, d'aquesta..., seria del 1986 fins al 2011, que permet veure com, en termes, fins i tot, en valors constants del 2011, el dèficit fiscal ha anat augmentant, però s'ha de tenir en compte que s'ha de posar en relació amb el PIB i en relació amb el PIB està sobre l'eix de la dreta, aproximadament, entorn d'aquest vuit per cent, amunt o avall, amb distàncies que arriben a màxims en moments de màxima prosperitat i arriben a mínims en els moments de major crisi, però no sempre és ben bé així.

I aquí hi ha una altra sèrie que simplement el porta fins a l'última dada publicada pel Departament d'Economia i Hisenda, que és fins al 2016, que es veu que es manté aquesta trajectòria i sembla que la part del dèficit per càrrega-benefici està, últimament, més a prop del sis per cent. Però estem parlant del 2016 i estem ara al 2022.

On entra, de fet, la temàtica que vull plantejar, que és una temàtica que hem estat treballant el Grup d'Economistes pel Benestar, és un resultat directe del dèficit fiscal. Per tant, un resultat directe de la manca de recursos públics que té l'Administració de la Generalitat de Catalunya o les administracions catalanes, però, concretament, la de la Generalitat de Catalunya, perquè el dèficit fiscal és l'Estat respecte a Catalunya, de manera que poden ser també altres administracions no autonòmiques.

I em refereixo a l'índex de progrés social. La Comissió Europea va encarregar un índex de progrés social per a totes les regions europees, que és el que en diem NUTS-2.

Això era la regionalització d'un índex que ja havia calculat la consultoria de Michael Porter, que és un gran especialista en temes d'economia d'empresa, en els clústers, i que és un dels grans consultors mundials. I ho havia fet per a tots els països del món –per a tots els països del món. I partint d'això, la Comissió Europea li va encarregar de repetir-ho per a totes les regions de la Unió Europea.

I, aleshores, la gràcia que té aquest índex és que no utilitza mai cap dada que sigui en euros, no utilitza cap dada que sigui directament econòmica. Fins i tot han estat tan escrupolosos que no han volgut posar una dada tan evidentment de progrés social com és la taxa d'atur perquè han considerat que, tot i que no s'expressava directament amb euros, eren molt directament econòmica, i tractaven d'allunyar-se al màxim del que era l'estimació del producte interior brut. Miraven de fer una estimació alternativa que recollís al màxim les crítiques que s'havien fet del producte interior brut.

Aquest índex de progrés social, que no recorre a cap dada econòmica, és un conjunt d'una cinquantena de dades, de resultats físics mesurables. Poden ser quantitatius no monetaris o resultats enquestes d'opinió, eh?, perquè també utilitzen massivament grans enquestes d'opinió internacionals.

I el resultat és que l'índex de progrés social retrata l'*output* de la despesa pública, no l'*input* de la despesa pública, que està fet d'euros, sinó l'*output* de la despesa pública, el resultat, o sigui, quins resultats té la despesa pública, especialment la despesa social, en un sentit molt ampli. De manera que és una fotografia feta sense euros, però mirant de buscar els resultats finals de l'acció pública, i que ratifica l'existència del dèficit fiscal català.

Es va fer una primera edició per al 2016, amb dades que estaven entre l'onze i el tretze, podríem dir, retratava el 2012, una mitjana. I l'eurodiputat Ernest Maragall i el seu equip hi van tenir un paper molt actiu, molt actiu quan es va estar fent a Brusselles i van tenir també un paper molt actiu en difondre els resultats a Catalunya i implicar també a la Generalitat en una segona edició de l'índex de progrés social. I d'aquí n'ha quedat un esforç que coordina l'Idescat, l'Institut d'Estadística de Catalunya, de cinquanta-dos indicadors que els anomena de benestar i progrés social, però que no es poden posar en comparació directa conjuntament amb l'índex de progrés social, sinó que és un esforç català de focalitzar més l'atenció sobre aquests indicadors.

En aquesta taula que hi ha aquí, que surt directament de les presentacions de l'índex de progrés social de la Unió Europea, es pot veure simplement la mena d'indicadors que hi ha. Doncs, pot haver-hi un indicador que sigui la taxa de mortalitat abans de seixanta-cinc anys, la insuficiència alimentària, la manca de serveis en els habitatges, pot ser, això, satisfacció amb la qualitat de l'aigua o pot ser banda ampla a casa o internet a casa, o pot ser haver completat només l'educació secundària o abandonament escolar abans d'hora; confiança en el sistema polític –que és una altra enquesta, per descomptat–, confiança en la policia, llibertat sobre tries vitals, que darrere molts d'aquests hi ha altres indicadors al darrere, i darrere de llibertat sobre tries vitals hi ha un conjunt

d'indicadors bastant ampli. Embarassos d'adolescents, o imparcialitat dels serveis governamentals. És un conjunt molt variat que aquí, simplement, són la doble pàgina en la que estan recollits i que són realment molt rics, eh?

Sobre qualitat ambiental, doncs, també donen tots els indicadors que s'utilitzen contínuament sobre la pollució atmosfèrica. Donen indicacions també sobre seguretat, sobre tolerància. En fi, és realment un conjunt molt ric de resultats.

Es va fer una segona edició el 2020 molt corregida, molt renovada, amb totes les observacions, crítiques i noves iniciatives que van sortir i aquests són els resultats que se'n dedueixen. I aquesta taula jo crec que és l'aportació més útil que puc fer en aquesta comissió.

Aquí hi ha un esforç, amb les últimes dades, les del 2020, sobre aquests valors que estan entorn del 2017. Hi ha una classificació de les comunitats autònomes espanyoles classificades segons l'índex de progrés social. Aquí he agafat les dades de les comunitats de l'Estat, i me n'oblido de les altres, de manera que hi ha moltes comunitats que estan en nivells molt més alts, de noranta punts, i altres a nivells molt més baixos, de trenta punts. Doncs, aquí hi ha aquest ordre: el País Basc, la Comunitat Foral de Navarra, La Rioja..., es va seguint. Poso en vermell Catalunya.

I, aleshores, indico l'ordre per facilitar la comparació amb el que ve a continuació. I després faig una altra columna, que és la del PIB *per capita*, amb dades europees. O sigui, amb les mateixes dades que l'índex de progrés social dona.

Els diuen que són dades de paritat de poder adquisitiu, però no són dades de paritat de poder adquisitiu, són dades de paritat de poder adquisitiu entre països, però com que aquí estem mirant dintre d'un estat, no hi ha diferenciació de paritat de poder adquisitiu dintre de l'Estat espanyol. He tret la paritat de poder adquisitiu que estaria en el títol, però aquí no toca perquè no hi ha diferenciació per paritat de poder adquisitiu.

I aquí hi ha una classificació de PIB *per capita*, que és la columna quarta, l'ordre sobre disset del PIB *per capita*.

I després n'hi ha una, que em sembla que aquí és el contrast interessant, que són els recursos públics *per capita*. Aquests són els que surten del model de finançament. Quan es liquida el model de finançament, quan es liquida el model de finançament dos anys després... Ara, per exemple, a finals de juliol o primers d'agost, la Generalitat va rebre la liquidació, la Generalitat i totes les comunitats autònomes, va rebre la liquidació de l'any 2020, doncs aquesta és l'última. Per tant, són dades molt recents que el Departament d'Economia i Hisenda ha fet públics a primers del mes d'agost.

Doncs, aquí es poden veure els recursos públics *per capita*. Aquí, tenint en compte que no he hagut de filar molt prim amb la xifra i que la xifra era molt contundent d'algun altre any, per al que disposava d'aquesta informació, he introduït, cosa fonamental, les dues regions forals, les dues comunitats autònomes amb règim foral, que són, indiscutiblement, és a dir, amb molts cavalls de distància per davant en termes hípics, la primera, el País Basc i, la segona, la Comunitat Foral de Navarra, que està molt per davant de la següent, que seria Cantàbria.

Aquí hi ha hagut algun moment en què aquesta informació s'ha presentat conjuminada, jo ho vaig fer amb un llibre de fa uns anys i he mirat de seguir-ho una mica, però com que no havia de donar més detall... Sí que puc certificar que són clarament la primera i la segona. I aquí es veu tota la classificació.

I el que és espectacular és que Catalunya, que és la quarta en PIB *per capita*, és la dotzena en índex de progrés social i és la dotzena en recursos públics *per capita*. Jo diria que això no és una casualitat.

Vaig fer els mateixos càlculs en la primera edició i sortia, aproximadament, també el mateix. El que variava en la primera edició és que la Comunitat de Madrid, que aquí surt com a sisena en progrés social, sortia com a primera en progrés social. I, en canvi, ara ha quedat..., en la nova edició ha quedat reduïda. És el canvi més important

que hi ha a la taula. Era la primera en PIB *per capita* i era la primera en progrés social. De manera que, durant un temps, quan vaig fer alguna presentació d'aquestes, jo deia, fixeu-vos, la primera en progrés social, amb les dades del 2012, és Madrid, la segona és el País Basc, la tercera és Navarra i, aleshores, en PIB *per capita* és exactament el mateix i en recursos públics *per capita*, en canvi, tot és diferent.

I aleshores, aquí sí que es pot veure que les comunitats forals són les líders en progrés social, són les líders en recursos públics *per capita*, encara que no siguin la primera, que ho és la Comunitat de Madrid, en PIB *per capita*. Però la quarta, que és Catalunya, doncs queda ensorrada, la dotzena en progrés social i la dotzena en recursos públics *per capita*.

La primera vegada que vaig estar en una presentació col·lectiva aquí a Catalunya, justament en la fundació que presidia Ernest Maragall, va haver-hi un dels assistents que se li va acudir dir: «Bé, això mostra el mal govern de Catalunya.» I li vaig dir: «No, perdoneu, és tot al revés. Això demostra el dèficit fiscal. Això és una foto del dèficit fiscal, perquè aquí el que hi ha són menys recursos i tot depèn dels recursos que tu estàs millor o pitjor». I es va quedar, així, una mica parat, i crec que vaig aconseguir posar prou argumentari per convèncer de que això era realment la foto. De manera que li dono molta importància.

En aquesta, aquí es pot veure que l'experiència catalana està bastant compartida amb l'experiència de les Illes Balears. Com sabeu, tant Catalunya com les Illes Balears tenen una posició de fort empitjorament amb el sistema de redistribució del model de finançament, de manera que són altes en termes de PIB *per capita*, però acaben sent baixes en termes de recursos públics i en termes de progrés social.

Passa també, d'una manera una mica diferent, però també passa amb la Comunitat Valenciana, que aquí acaba sent l'última comunitat autònoma espanyola en recursos públics *per capita*. De manera que també s'ha de tenir present alguna d'aquestes...

Quines són les que estan més ben tractades? A més a més del nucli del País Basc i Navarra, doncs, com podeu veure, la tercera és Cantàbria, la quarta és Castella i Lleó, la cinquena és La Rioja, la sisena, Extremadura, la setena, Aragó, la vuitena, Astúries, la novena, Galícia. Hi ha tota una part del mapa de l'Estat espanyol que està àmpliament ben tractada. Això d'aquí també ja es veia, tal qual, en les dades del 2012.

En fi, crec que és una evidència que demana acció, que demana reacció, com a mínim. I puc tornar sobre el tema.

Per tant, hem mirat d'estudiar, això, l'índex de progrés social des d'Economistes pel Benestar per mirar de trobar, doncs, alternatives d'avaluació dels nivells de benestar que manquen.

I a més a més, hem estudiat, que és l'altra contribució que hem fet específicament, el cas del País Basc, perquè, finalment, si hi ha una comunitat que és la primera en índex de progrés social és aquella a la que tothom aspira de voler-s'hi semblar.

I aleshores hem jugat amb aquests elements, fent-nos primer aquesta pregunta: com milloraria l'estat del benestar a Catalunya si es respectés el principi d'ordinalitat pel que fa a la disponibilitat de recursos públics? Recordem que el principi d'ordinalitat és el que es va acabar violant en l'última reforma del model de finançament, quan es va transformar el principi d'ordinalitat que es reclamava des de Catalunya, que era l'ordinalitat en els recursos públics *per capita*, i es va acabar transformant amb l'ordinalitat en el PIB *per capita*. És bastant més difícil moure l'ordinalitat en el PIB *per capita*, però el que acaba determinant l'índex de progrés social és l'ordinalitat en els recursos públics *per capita*. I per això aquí sembla que és molt important recordar-ho.

Quan des del Departament d'Economia d'aquell moment, d'Economia i Finances, es reclamava l'ordinalitat, es reclamava aquesta ordinalitat, la dels recursos públics *per capita*.

I pel que diuen, tant en les memòries de Solbes com les de Rodríguez Zapatero, el Pedro Solbes va tranquil·litzar el president Zapatero dient-li: «No, no; respetamos la ordinalidad. El PIB per cápita queda exactamente tal como estaba antes.» Però, clar, no és això. Si almenys s'hagués pogut predir la renda familiar disponible *per capita*, que era igual, ens hauríem acostat més a l'índex de progrés social o als recursos públics *per capita*. Però la distància és molt gran perquè el moviment del dèficit fiscal, justament, mou enormes masses de tributació. Per tant, mou recursos familiars disponibles.

Bé, en aquest primer exercici, si es respectés el principi d'ordinalitat, el que faig és aquí agafar quin és el PIB *per capita* de Catalunya, el quart. Doncs, quins haurien de ser els recursos públics *per capita* que tingués Catalunya, els quarts. Per tant, Castella i Lleó, no em faig més preguntes, Castella i Lleó. No, no..., ni el tercer ni el cinquè, el quart, és com hauria d'haver quedat. No hauria d'haver quedat el primer, però tampoc hauria d'haver quedat el dotze.

I, aleshores, he anat a mirar les dades de l'última liquidació del model de finançament, les d'aquest estiu, i surt que Castella i Lleó rep 2.965 euros *per capita* contra els 2.519 euros *per capita* de Catalunya. La diferència, 446 euros *per capita*. Si es multiplica, he simplificat, per 7,7 milions d'habitants, el 7,7 és una mica més, de l'any 2020, són 3.434 milions d'euros, 3.434 milions d'euros. No és pas poca cosa.

Hi ha un punt en el que tenim una atenció suplementària que des d'Economistes pel Benestar hem volgut subratllar molt, i que crec que com a economistes i pel benestar té molt sentit, per economistes i per benestar, que és dir que el supòsit d'igualtat de costos és completament fals, és completament fals. No és lo mateix viure en un espai on els preus són baixos i el cost de la vida és baix que en un espai on els preus són alts. Quan l'Estat fa totes les assignacions a les comunitats autònomes, es preocupa intensament de que no hi hagi res que es pugui alterar pels preus. Utilitza indicadors de si la zona és muntanyosa o no és muntanyosa, si hi ha gent gran o no hi ha gent gran, si hi ha gent petita a aquella escola o no hi ha gent petita a aquella escola, si hi ha gent que està coberta per Muface o no estan coberts per Muface. Utilitza tota mena de criteris, però aquell evident en un model econòmic de redistribució de recursos, que és el cost de la vida a cada lloc, aquest és tabú.

Per tant, si parteixes d'aquesta base, arribes als resultats que sempre estaran mal fets. I tant és intens aquest reflex, que l'Institut Nacional d'Estadística, que durant un temps calculava no només els índexs del cost de la vida, sinó les comparatives del cost de la vida, amb l'arribada del Partit Popular, va deixar de calcular-los. De manera que ens vam quedar sense la informació bàsica que permetria discutir d'això.

Per això, quan s'eleva les dades a la Comissió Europea, a l'Eurostat, a diferència d'altres països, Espanya no eleva dades sobre paritats de poder adquisitiu diferenciades per comunitats autònomes, són úniques a escala territorial espanyola. I això vol dir la negació del problema que d'altres, en canvi, reconeixen. Hi han estats que tenen salaris mínims diferenciats territorialment o que tenen algunes prestacions diferenciades territorialment. A vegades poden utilitzar criteris que nosaltres, diríem, potser no ens afavoririen a Catalunya. Els finlandesos donen una subvenció molt més alta per habitant a la gent que viu a Lapònia. Depèn una mica de les circumstàncies, es pot jugar. Però els costos de la vida compten.

Doncs, bé, en una estimació prudent que van fer el 2015 uns estadístics molt respectats i dels de més anomenada, que inclouen un exdirector de l'Idescat i un expresident de l'Institut Nacional d'Estadística i alguns catedràtics d'Estadística i Econometria —(sona el senyal acústic que indica que s'ha exhaurit el temps d'intervenció) moltes gràcies—, s'estima, doncs, que el 2012 el cost de la vida a Catalunya era el 8,5 més gran que la mitjana estatal i el 2020, amb un nou estudi sobre el 2017, el 7,6 per cent més alt. I això modifica els resultats.

Aleshores, com milloraria l'Estat del benestar a Catalunya si es respectés el principi d'ordinalitat i el de paritat de poder adquisitiu pel que fa a la disponibilitat de

recursos públics? Aleshores, aquest esforç el Departament d'Economia i Hisenda al presentar les dades de liquidació del model de finançament l'ha fet, i posa les dades, diguem-ne, en euros corrents i després a paritat de poder adquisitiu, utilitzant aquestes dades del treball de Costa, Galletto, Garcia, Raymond i Sánchez-Serra. I el que ells diuen és que Castella i Lleó passa a tenir uns recursos públics *per capita* l'any 2020 de 3.408 euros, mentre que a Catalunya baixen a 2.263. La diferència és de 1.145 euros per habitant. I això ens dona, amb els 7,7 milions d'habitants, 8.816 milions d'euros.

I aquesta és notablement propera a la que hem estimat per un canal completament diferent, que és la comparativa amb el País Basc per a l'any 2018. Vam aprofitar que el Departament d'Economia i Hisenda, que les dades les anem trobant allà, va fer una comparativa entre Catalunya i el País Basc per al 2018, i amb aquestes dades, informació que ha estat publicada en el web del Departament d'Economia i Hisenda, hem mirat de jugar per veure els estàndards de despesa en les grans partides de despesa social que tenia el País Basc, comptant govern autònom i diputacions forals, que en el cas del País Basc és un *pack* que és indissoluble. I vam repetir l'exercici a Catalunya amb Generalitat i diputacions. Però les diputacions sumen molt poc, en el cas de Catalunya, en aquesta despesa. Mentre que, en canvi, en el cas del País Basc, tenen una part important de la despesa.

I el que resultava és que si tinguéssim un percentatge de despesa com el que té el País Basc en aquestes partides, s'hauria d'incrementar la despesa –són dades del 2018– en Educació, 2.557 milions; Salut, 2.300; Serveis Socials, 2.400; Habitatge, 950 i Rodalies, 900, que vam considerar que eren les grans despeses socials que podríem detectar. I això fa 9.500 milions, que és molt semblant, 300 milions més, que la dada d'aquesta de la paritat de poder adquisitiu comparada en termes de respectar l'ordinalitat.

Aquesta dada representava en aquell any el cinquanta-set per cent del dèficit fiscal estimat, segons la proporció aquesta del vuit per cent. O sigui que, finalment, del dèficit fiscal, una part molt important és despesa social.

S'ha de dir –s'ha de dir–, que jo no paro de repetir-ho, que dintre del vuit per cent del dèficit fiscal, sempre que s'han fet càlculs des de la mateixa Generalitat, el Departament d'Economia, del seu contingut, hi ha dos punts d'aquests vuit punts que són la solidaritat automàtica a través de la caixa de la Seguretat Social. I això són dos punts, de manera que en queden sis. Això vol dir que d'aquests sis punts que queden sobre vuit, d'aquest setanta-cinc per cent, realment, la part que representa la despesa social és el gruix, cosa que és evident. És a dir, si s'entra en un declivi tan gran en l'índex de progrés social és perquè els recursos que s'hi posen són molts menys dels que hi posen els altres.

De manera que tenim hipòtesis diferents per definir el deute social històric, partir de que el dèficit fiscal és estable entorn del vuit per cent, partir de que podem arribar a trobar un percentatge bastant estable del dèficit en despesa social, que és el cinquanta-set per cent del dèficit fiscal –ho hem comparat amb el País Basc però es poden fer altres exercicis–; i després, si ens aproximem per l'ordre de l'ordinalitat, li correspondrien a Catalunya, sense tenir en compte la paritat de poder adquisitiu, 3.434 milions més, i en paritat de poder adquisitiu 8.817 milions més.

Aquí, si ens situéssim sobre el 2022, un cop s'ha anunciat que el dèficit fiscal de Catalunya està sobre vint mil milions d'euros perquè, ha augmentat el PIB, això voldria dir que estaríem parlant d'uns 11,4 milers de milions d'euros anuals de dèficit social.

A partir d'aquí, he mirat de fer una estimació d'urgència del deute social històric, mirant de veure això si ho projectem cap al passat què representa. Aleshores, he fet, bàsicament, un parell d'exercicis. Un d'ells és dir, escolta, més o menys els percentatges són tan estables que des de que es calcula el dèficit fiscal és sempre el vuit per cent, doncs, donem-nos per satisfets, si qualsevol actualització dels dèficits fiscals corresponents a deute social des de que tenim aquestes dades, des de 1986, que cal-

culem que també serien més o menys iguals des d'abans, han estat sempre del mateix ordre i que, per tant, l'última dada, aquesta dels 11,4 milers de milions, valdria per cada any. Si això ho multipliques per quaranta anys, et surt una xifra estrepitosa, et surt una xifra que, de fet, és –aquí la tinc per alguna banda– de 456.000 milions d'euros, per quaranta anys, és a dir, des del 82 fins al 22, 456 milers de milions d'euros.

Però si tracto de ser una mica més fi, dic: no, anem actualitzant, anem capitalitzant el dèficit fiscal dedicat a despesa social de cada any. Aleshores, això s'hauria d'actualitzar, i m'ha semblat que la manera més correcta de fer-ho era actualitzant-ho amb el tipus d'interès legal, perquè normalment s'actualitza amb un tipus d'interès. Però quin tipus d'interès utilitzes? Doncs, el tipus d'interès legal ens dona la indicació de la part que correspon, diguem-ne, a variació de preus i la part que correspon a retribució del capital.

I aleshores he mirat de fer un joc amb la dada que hi havia pel 1986, una dada concreta: quina seria la part de dèficit social dintre del dèficit fiscal de 1986, que és el primer que calcula la Generalitat. I això, doncs, s'ha d'actualitzar doncs elevat a la trenta-sisena. Però com que el tipus d'interès, 1+, el tipus d'interès elevat, aquest 1+, elevat a la trenta-sisena. Però com que aquest tipus d'interès legal va variant, he fet l'actualització, any per any, d'aquests trenta-sis anys. I em resulta que cent euros de l'any 1987, perquè no ho calculo des del 86, sinó des de l'any següent, el dèficit fiscal és del 86 i genera recursos a partir de l'any següent, genera dret a un tipus d'interès a partir de l'any següent, doncs, des de l'any 86 fins a l'any 21, perquè el 22 no el dono per acabat, encara no s'han acabat de meritjar, s'hauria revaloritzat un 779 per cent. O sigui, cents euros del 86 valdrien el 21, 2021, 779 euros.

Per tant, aquells 1.442,1 milions d'euros de la part social del dèficit fiscal a preus corrents del 1986 s'haurien transformat el 2021 en 11.234 milions d'euros, que, per tant, com podeu aquí veure, si tiro un moment, perdó, cap enrere no, cap endavant, això s'assembla moltíssim als 11,4 milers de milions d'euros anuals de dèficit social estimats pel 2022, amb l'última data que tenim de dèficit fiscal.

Bé, doncs, aquests formats ens situen davant d'una xifra de l'ordre –tot això és una aproximació ràpida, si hagués de fer un informe més detallat, tot plegat seria molt més extens, eh?, però...– d'uns, en quaranta anys, 456.000 milions d'euros.

Tenint en compte que el deute públic del Regne d'Espanya a finals de l'any 2021 és de 1.427 milers de milions d'euros, estem parlant d'un trenta-dos per cent del deute públic espanyol. I el deute públic de la Generalitat era a finals del 2021 de 82.369 milions d'euros. Això és un simple divuit per cent del deute històric, del deute social històric.

De manera que, com s'ha recordat sovint des de Catalunya, és Catalunya la que suporta el dèficit i l'endeutament de l'Estat, sense gaudir-ne mai, cosa que és extremadament important de recordar, sense gaudir-ne mai.

Amb el dèficit fiscal no neutralitzat, sinó amb el dèficit fiscal aparent, aquell que va donar lloc a aquell llibre d'en Josep Borrell sobre *Las cuentas y los cuentos de la independencia de Cataluña*, aquell que utilitzava les dades del 2009 tota l'estona, perquè eren les que havien estat en la sèrie històrica més baixes, corresponia al que ell deia, però era quan havien estat més baixes. Fins i tot quan havien estat més baixes, en la pitjor de les hipòtesis que posava en Borrell, les dades eren positives. És a dir, que Catalunya no ha demanat mai a la caixa de l'Estat, a l'endeutament de l'Estat, no ha demanat mai un recurs, fins l'any 2020. Amb la covid ha estat diferent, però això ha estat un fenomen europeu, vull dir... Però fins l'any 2020 no havia demanat mai ni un sol euro a la Tresoreria de l'Estat ni a la tresoreria, diferencialment, eh?, perquè les emissions de deute públic que ha pogut fer el Regne d'Espanya superen en 5,5 vegades l'endeutament que ha hagut de tenir la Generalitat.

Per tant, podem retenir alguns d'aquests elements, la massa de diners acumulats que hi hauria com a deute social, no tot el deute procedent del dèficit fiscal, sinó el que procedeix del deute social, que és la part més important, i són els que serien necessaris.

Això, evidentment, es pot tractar de moltes maneres. Segurament, la primera manera de tractar-ho, la més moderada, és dir, bé, corregim el deute fiscal d'ara endavant. És a dir, mirem que el deute social s'elimini d'ara endavant, perquè recuperar el passat és molt complicat, però mirem de corregir-ho d'ara endavant. Aquesta és una primera possibilitat, eh? I aleshores, estem parlant del 4,56 per cent del PIB de Catalunya, segons les últimes dades.

Però hi han altres alternatives que es poden posar damunt de la taula i que segurament mereixen consideració. Simplement, com a titular, val la pena tornar a mesurar l'infrafinançament inicial dels traspassos.

En la preparació que he fet d'aquesta presentació m'he adonat de l'enorme riquesa d'informació que han anat aportant al llarg dels anys els diferents equips del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, lamentant-se amargament de l'infrafinançament inicial, que és part fonamental del llibre de Ramon Trias Fargas i que després ells ho han dit tota l'estona: «És que no ens arreglaran mai la situació si no se'ns accepta que hi ha hagut un infrafinançament inicial duríssim.» De manera que ho poso, simplement, a la consideració d'aquesta comissió.

Recomano repassar l'abundant informació generada al llarg dels anys des del Departament de Salut, que s'ha anat fent de manera repetida. Cada nova consellera, cada nou conseller que ha hagut de dir: «Però com podem atacar això? Quins arguments podem tenir?» Doncs, aquest és el que sempre surt a la superfície. En poden sortir d'altres, però aquest és el d'ordre quantitatiu més important.

Hi ha l'altre problema que també sempre es comenta, que són els problemes de l'atenció a ciutadans que no són de la comunitat autònoma de Catalunya, sinó que venen de fora, poden venir de fora d'altres comunitats autònomes o d'altres estats de la comunitat de la Unió Europea.

Bé, això té unes altres complexitats de càlcul i es poden considerar. Però desafiant experts d'allà sobre què és lo que importa, m'han dit: «Lo que importa és això, l'infrafinançament inicial.»

Després també hi ha altres alternatives simples, que és la que ha apostat la Comunitat Valenciana, que és dir: «Escolta, Govern central, ens heu de cancel·lar tots els deutes que tenim del FLA, perquè tots els deutes que tenim del FLA són l'infrafinançament durant aquests anys de la crisi que ens els vau..., en lloc de donar-nos-els en diners, que ens els havíeu tret, sinó ens els vau donar en préstecs. Doncs cancel·leu-nos el FLA.» Perquè el FLA és, diguem, una ignomínia que va utilitzar l'Estat espanyol per sobreviure de la millor manera possible en els mercats internacionals, com a ell li semblava i mantenint la cara que volia mantenir, que era la seva i no la dels altres. Doncs, la cancel·lació del deute en mans del FLA seria una alternativa molt clara.

I des d'aquest punt de vista recordo, simplement, per acabar, que recordem que hi han altres deutes històrics que, interessantment, el d'Andalusia s'originava com el de Catalunya amb l'estatut d'autonomia, però estava fonamentat en l'infrafinançament dels traspassos, que van arribar força crucialment més tard que els de Catalunya. Tinguem present que, a més a més, moltes comunitats autònomes van tenir alguns traspassos que es van acabar fent molt tard. Aquelles que estan més ben finançades, totes elles van tenir els traspassos molt tard. Gairebé totes van tenir els traspassos molt tard, perquè no els desitjaven, els traspassos. Va ser quan l'Aznar a un cert punt va dir: «Escolta, hem d'acabar l'embolic aquest de les comunitats autònomes; de l'ensenyament i de la salut se n'encarreguen les comunitats autònomes i nosaltres recuperem altres competències, com les de supervisió i les de regulació.»

Després, que el d'Extremadura està més localitzat en la inversió ferroviària, el de Catalunya posava en el seu estatut l'infrafinançament de les infraestructures i la Comunitat Valenciana, sense haver-ho aconseguit, ha posat damunt de la taula el del FLA, precisament, que és interessant també des d'aquest punt de vista.

I també havent anat una mica més enllà del compte, però els agraeixo la seva atenció i tolerància.

La presidenta

I ara, al revés, moltíssimes gràcies per aquesta brillant intervenció. Bé, doncs, passarem a donar la paraula als grups parlamentaris. Si els sembla, començarem de menor a major i acabariem amb els grups que donen suport al Govern. Per tant, començaríem amb el..., bé, perdó, començaríem amb el Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar.

Jordi Riba Colom

Disculpes, perquè he hagut d'arribar tard, i per tant no he pogut escoltar la compareixença i, per tant, en primer lloc, disculpes per això i, per tant, la meua intervenció no pot ser gaire dallò.

Només un apunt. A la darrera comissió també vam tractar qüestions similars i en algun moment va sortir aquesta referència o proposta en relació amb la condonació de l'import del FLA com a una de les mesures correctores de la situació d'infrafinançament. Entenem que és una proposta interessant a considerar, i més que una pregunta, diguem-ne, remeto a la reflexió a l'entorn d'aquesta proposta que ha fet el ponent.

Disculpes de nou per haver arribat tard i res més.

Moltes gràcies.

Albert Carreras de Odriozola

Responc?

La presidenta

En principi, fariem totes les intervencions i després vostè donaria resposta a totes elles.

Moltíssimes gràcies, senyor Riba. A continuació tindria la paraula el diputat de VOX, el senyor Antonio Gallego. *(Pausa.)* Declina. I a continuació tindria la paraula també el senyor Gallego però de Catalunya en Comú Podem.

Antonio Gallego Burgos

L'altre.

La presidenta

L'altre Gallego.

Antonio Gallego Burgos

Bé, doncs agrair la informació. Crec que ha estat..., bé, la intervenció crec que ha estat prou clara i complerta.

Hi ha una qüestió, perquè ho ha centrat molt en el tema de l'índex de progrés social, cosa que em sembla bé i tal. Aleshores, a mi un dubte que em quedaria ara seria..., perquè hem parlat, diguéssim, al voltant de l'índex de progrés social, de l'infrafinançament, per entendre'ns, de Catalunya o de les autònomes amb relació a l'hora d'analitzar l'índex de progrés social. Hi hauria algun element en relació també amb el finançament, no sé si *infra-* o no *infra-*, de les administracions locals, que també incideixi en l'índex de progrés social? Perquè tinc clar que l'índex de progrés social, com que el mesures en termes físics, diguéssim, però el que li passa a la ciutadania..., possiblement, també els serveis que pugui prestar l'Administració local la puguin afectar. I, aleshores, com se situaria el finançament de les administracions locals en relació també amb el tema aquest? Perquè les comunitats autònomes jo crec que m'ha quedat clar, bé, de Catalunya, diguéssim, m'ha quedat clar que hi ha un infrafinançament que l'afecta, però no sé si també en el cas de les administracions locals podríem trobar algun element d'aquests.

El vicepresident

Ara seria el torn del senyor Joan Canadell, del Grup de Junts per Catalunya.

Joan Canadell i Bruguera

Moltes gràcies, vicepresident. Gràcies, senyor Carreras, per venir avui aquí, haver fet els deures molt ben fets, perquè això que ha fet entenc que per a vostès, per als economistes del benestar, doncs, suposa també un esforç i ens ajuda molt a visualitzar on som.

I cada vegada que ve algú a explicar-nos un temes sobre el deute històric ens escandalitzem, i jo crec que avui no m'ho esperava, però encara m'he escandalitzat més que altres dies perquè, clar, només centrant-nos en el dèficit del benestar social, ja és una barbaritat el deute històric que té aquest país, que pateix aquest país per part de l'Estat espanyol.

Una conclusió que vostè ha dit, i que crec que és molt interessant –ho dic per alguns partits que sovint ens diuen el contrari–, és que el problema del benestar social a Catalunya no prové de fer unes polítiques d'un tipus o d'un altre. Vist amb perspectiva, quaranta anys em sembla que són suficients per entendre que no depèn de qui governi i com governi, sinó que depèn, clarament, d'un infrafinançament històric, permanent, premeditat, constant... És a dir, tot, eh? Fins al punt que estem parlant de que en el principi d'ordinalitat, tot i ser els quarts que més aportem a la caixa comuna, només amb benestar ja quedem els dotzens. És a dir, no a nivell general, però en benestar ja quedem els dotzens. Clar, jo d'això no n'era conscient, eh? Em sembla que és una barbaritat i que, a més a més, demostra que si ho comparem amb l'índex de progrés social, que és un índex que a mi, particularment, m'agrada molt, és a dir, jo soc dels que penso que hem de mesurar el PIB perquè és una bona mesura, fàcil d'obtenir, però amb això no ho expliquem tot, i per tant no n'hi ha prou... I, per tant, l'índex de progrés social és molt vàlid per veure si la societat avança o no avança socialment, no?

El que ens està descrivint vostè és que per molt que nosaltres som els quarts amb l'aportació de PIB, de generació de riquesa, doncs, a nivell de benestar social de la nostra gent, no som capaços de moure'ns del dotze, eh? I no és un any, sinó que això s'ha mantingut de forma permanent.

Que això suposi de l'ordre d'11.000 milions d'euros anuals només en benestar social..., és a dir, el dèficit fiscal social, només això, són 11.000 milions d'euros anuals. I vist per diferents prismes, eh? No és una..., com ens ha explicat vostè, no és un càlcul només, sinó que diversos càlculs ens porten allà mateix. I com que, a més a més, vostès són gent competent –ho han demostrat al llarg de la història–, doncs són números que són inqüestionables.

Per tant, que Catalunya pateixi cada any 11.000 milions d'euros de dèficit fiscal només en l'àmbit social... És a dir, hauríem d'afegir aquí les infraestructures i tantes altres coses, no sé si les pensions, perquè aquí no sé si queda..., en tot cas l'hi deixo com a pregunta, si les pensions estan a part. És a dir, hi ha altres coses, però només en el benestar social ja tenim 11.000 milions d'euros anuals.

Clar, si això ho elevem a deute històric i ho acumulem quaranta anys, és que les xifres no s'aguanten, és que no s'aguanten, perquè estem parlant de l'ordre de 450.000 milions d'euros acumulats. És que és una barbaritat –és una barbaritat.

Per tant, quin país podríem tenir si això no ens hagués passat? Jo vull recordar a la gent que ens escolta que els catalans aquest any pagarem 53.000 milions d'euros en impostos. Tenir un deute de 450.000 milions d'euros és nou anys pagant impostos sense treure'n res a canvi. Nou anys de la nostra vida. Gent de la meua edat, que més o menys fa quaranta anys que treballem o trenta i escaig, doncs, escolta'm, hem pagat nou anys dels impostos amb zero retorn, zero *patatero*. Per tant, les conclusions, com he dit a l'inici, fan feredat, fan feredat.

Bé, per acabar, alguna pregunta, eh? Una ja l'hi he deixat anar, si això inclou o no les pensions. I la segona pregunta seria si... Clar, nosaltres, a Catalunya, tenim un model millor o pitjor, però tenim un model públicoprivat. Hi ha molta gent que paga mutualitats, no? Això està recollit aquí? Perquè recordo algun article seu que

parlava de que, clar, aquí hi ha gent que paga mútues, però és que, a més a més, per una altra banda, tenim gent d'altres comunitats autònomes de fora de Catalunya que venen aquí i es beneficien de la nostra sanitat. I, per tant, si això d'alguna manera ho tenim en compte o s'hi hauria d'afegir, eh?

Suposo que de temps..., ja l'he consumit? (*Veus de fons.*) Doncs, en aquest mig minut dir que, clar, aquests 11.000 milions d'euros anuals, si els posem en context, i recordem que tenim la voluntat d'incrementar en sanitat en aquesta legislatura, en quatre anys, 5.000 milions d'euros, com un gran esforç que podrem fer si tot va bé. Clar, 5.000 milions d'euros en quatre anys, en lloc d'11.000 anuals, fixeuvos quina sanitat i quins drets socials i quin benestar social podríem tenir en aquest país.

Per tant, podríem viure millor que els bascos, segurament, i si més no com ells, i patim i estem al lloc dotzè, com els..., no ho sé, com les Illes i com Canàries.

Res més. Moltes gràcies.

El vicepresident

Finalment, seria el torn del diputat Lluís Salvadó, del Grup d'Esquerra Republicana.

J. Lluís Salvadó Tenesa

Bé, moltes gràcies per la seua intervenció. En tot cas, diverses coses. Sobre el tema de la presentació, suposo que serà d'interès de tots els grups si ens pot fer arribar la presentació, perquè hi ha hagut una darrera part que ha fet un pas així d'una certa velocitat, i algunes qüestions que ens semblaven força interessants les hem hagut de passar una miqueta per sobre per les limitacions de temps.

En tot cas, més enllà de poder treballar amb més tranquil·litat i amb més calma algunes de les informacions que s'aporten, alguna valoració respecte al que s'ha presentat. Em sembla absolutament fonamental aquesta anàlisi que es fa de l'índex de progrés social perquè sovint, quan parlem de deute fiscal, acaba semblant que és cosa dels governs i dels economistes i no pas de la ciutadania i de la gent. I, evidentment, és una manera d'explicitar molt clarament que són dos factors absolutament correlacionats. Si no hi han recursos, si no hi ha un bon finançament, la ciutadania acaba rebent uns serveis de pitjor qualitat i això acaba, en definitiva, repercutint en la seua qualitat de vida, que em sembla que l'IPS és un dels millors mecanismes per a poder-ne fer una anàlisi.

Per altre costat, alguns dels conceptes que es posaven damunt de la taula segurament no fan consens dins l'arc polític de Catalunya, però n'hi han d'altres que és bastant fàcil que facin consens perquè, quan parlem d'un sistema de finançament que és capaç durant dècades de generar estes disparitats als recursos *per capita*, em sembla que això no cal ser ni independentista, ni republicà..., republicà potser sí, per acabar tenint la percepció que no és sostenible ni és just.

Alguns podríem discutir si ens agradaria més parlar de PIB o de la riquesa que aportes, però que al final acabem tenint una circumstància en la que no es respecta el principi d'ordinalitat, que sembla que era un principi que el 2008, 2007, generava consensos amplíssims al nostre país i que acaba la..., l'ha quantificat, i em sembla una dada interessant a compartir, aquests 3.434 milions d'euros, que no són segurament tot el que voldríem alguns, però segurament que seria un pas endavant i que potser seria compartit per un ampli espectre dels grups parlamentaris d'esta cambra que, en definitiva, acaba representant al voltant d'un u i mig per cent del producte interior brut del nostre país.

I que si això fóssim capaços d'extrapol·lar-ho al que ha estat un excessiu termini de temps durant el qual l'actual sistema de finançament s'ha esgotat i s'ha anat prorrogant, i si no tinc ara els càlculs mal fets, entre el 2019 i el 2021, que és on hauria d'haver-se respectat este principi d'ordinalitat o, segurament, on des de Catalunya mos hagués agradat o hi ha un ampli consens de que s'hauria d'haver respectat,

3.434 milions d'euros en dotze anys, doncs, no arriba a ser el FLA, però s'hi comença a aproximar, a aproximar-se una certa acumulació.

No sé si heu fet una mica de..., o si sou coneixedors de que tinguem alguna anàlisi més precisa o sobre el que representaria el principi d'ordinalitat aplicat en l'actual sistema de finançament durant tot el període de temps durant el qual s'ha aplicat.

Per tant, fins ara una única pregunta, aquesta, el major aprofundiment a l'índex d'ordinalitat.

I en segon lloc, un dels temes que ja n'hem parlat en moltes ocasions dins este Parlament, que és l'infrafinançament del sistema de salut, i potser seria un element en el que valdria la pena fer una certa focalització en aquesta comissió. Teniu identificat quines són les persones claus que ens poden aportar en aquesta comissió una informació més precisa sobre aquesta qüestió?

I ho deixaria aquí. I agrair-li la seva presentació. Moltes gràcies.

El vicepresident

Bé, moltes gràcies. Doncs ara, per un espai de deu minuts, pot contestar o comentar les intervencions dels diferents diputats. *(Pausa.)*

Albert Carreras de Odrizola

Sí, perdó. Actualment el FLA és com el noranta per cent. En les presentacions que fa el Departament d'Economia i Hisenda, que fa aquests pastissos, doncs, hi ha un color que és del FLA, posem per cas vermell, i un altre color que és d'altres endeutaments, que eren anteriors, normalment, al FLA, que està en un altre color. Doncs, clar, es queda tot vermell. Estem parlant d'un noranta, noranta i tants per cent. Perquè al llarg dels anys el FLA ha anat substituïnt completament altres endeutaments que hi havia, que ara queden com residuals.

De manera que d'aquests 83.000 milions de deute de la Generalitat de Catalunya, estrictament deute públic de la Generalitat de Catalunya, estem parlant que de l'ordre de, com a mínim, 75.000 milions. Estem parlant d'un ordre de magnitud d'aquests, que es pot trobar en la documentació més pública que fa el Departament d'Economia i Hisenda, és la que fa fins i tot als inversors estrangers, la que posa en anglès. Doncs, aquesta està allà.

Hem de recordar que el FLA comença el 2012 –el FLA comença el 2012. I en les mil converses tingudes en aquell moment amb els responsables, en moments, diguem-ne, on la tensió baixava de voltatge, fins i tot el ministre d'Hisenda del Partit Popular durant set anys, Cristóbal Montoro, fins i tot vam arribar entre els perifèrics a convèncer-lo que ell assumís l'argument que ja entenia que durant la crisi s'havia produït..., com que l'origen no era seu, del PP, sinó que era del PSOE, ho assumia millor. Que el model de finançament que havia acabat d'aprovar el PSOE donava per fets els ingressos que tenien les comunitats autònomes pels impostos cedits, com el d'ITP, AJD, els impostos que venien de l'activitat immobiliària. I, aleshores, havia igualat el nivell de prosperitat que donaven, de recursos públics que donaven aquests impostos, els havia igualat i garantit per a les comunitats que no van tenir cap boom immobiliari ni cap boom turístic.

De manera que, posem per cas, Castella i Lleó o Galícia, garantien un nivell d'ingressos de recursos públics com el que tenien, abans que esclatés la crisi, el País Valencià, Catalunya, les Illes o Andalusia o la mateixa Madrid. I que aquest argument li va semblar fins i tot digerible perquè, políticament, no l'atacava directament.

Però treballant sobre aquesta base, i encara amb governs del Partit Popular, quan van fer una prova el 2017 de reformar el sistema de finançament autonòmic, els valencians, els experts valencians aportats per la Generalitat Valenciana per pensar sobre la reforma del model de finançament, van centrar tota l'atenció en demostrar que aquest infrafinançament que va haver-hi a partir del 2008, que aquest infrafinançament explicava a totes les comunitats els dèficits que havien tingut, amb un nivell de precisió sorprenent, fins i tot per als mateixos que ho presentaven. O sigui,

que al País Valencià retratava, a Catalunya, retratava. O sigui, que tots havien estat molt constrenyits financerament, no havien pogut pas gastar diners inútilment, i que se'ls havia donat simplement el FLA per compensar aquests ingressos no rebuts. De manera que seria jo entenc que de tota justícia que això es transferís, simplement es retornés. És a dir, ara tenim una..., abans de que pugin més els tipus d'interès, escolta, això d'aquí ho deixem a responsabilitat del Regne d'Espanya, que és qui va imposar-ho per la seva conveniència.

Crec que seria un pas molt interessant, però crec que els paràmetres una mica són aquests, eh? És a dir, hi havia consciència fins i tot entre els que ho feien, que no vol dir que després en un discurs públic no la repetissin aquesta consciència, eh? Però el Consejo de Política Fiscal y Financera va haver-hi un moment que vam dir: «Caram, el ministre ja ens entès completament, perquè ara ens alligona amb el discurs que nosaltres l'havíem mirat de convèncer.» I la conseqüència és aquesta: molt bon treball dels economistes valencians que van assessorar la Generalitat Valenciana, que va fer un retrat perfecte al respecte.

Sobre els ens locals. Sí, certament, aquí està tot barrejat, perquè el dèficit fiscal és el de l'Estat amb Catalunya, no el de l'Estat amb la Generalitat, és el d'Estat amb Catalunya. De manera que hi ha una part que, per descomptat, correspon als ens locals, sens dubte.

Dintre del conjunt de la despesa pública que es fa a Catalunya, la part dels ens locals és minoritària, comptant diputacions i ajuntaments i consells comarcals, és minoritària respecte a la de la Generalitat. Ara no he portat aquí la xifra, però és molt fàcil de trobar, jo mateix l'he hagut de calcular algunes vegades, però és clarament minoritària.

En relació amb la despesa social, potser ho és encara una mica més, però s'hi ha d'afegir, sens dubte s'hi ha d'afegir. D'això, no hi ha cap mena de dubte. Guanyava una mica d'importància si hi posàvem la part cultural perquè vam fer un esforç en algun moment, però no vam acabar de tancar-lo, però posar com a despesa social la de cultura, en el sentit que seria un altre element que podríem posar com a despesa social pura i dura. I que en algun exercici que havien fet el Govern basc ho afegien. I aleshores aquí hi hauria una major propensió dels ens locals a finançar activitats culturals i finançar cultura que no pas, en proporció, que en altres partides en relació amb la Generalitat. De manera que, sí, els ens locals en són part, d'aquesta història, una part minoritària, però en són part plena.

Amb relació a les pensions. Les pensions estan incloses sempre en el càlcul del dèficit fiscal i el Departament d'Economia i Hisenda té sempre la cura d'assenyalar-les, assenyalar-les. De manera que sabem perfectament bé que d'aquest vuit per cent del flux monetari, hi ha dos punts, d'aquests vuit, dos punts d'aquests vuit que són contribucions a la Seguretat Social del dèficit, del diferencial, que són el diferencial entre les contribucions i les prestacions rebudes. I que això es subratlla com el fet de que és, dintre del dèficit fiscal, aquella part que quan hi han crítiques que diuen: «És que no hi ha dèficit fiscal perquè això és, simplement, tots els ciutadans són iguals i tots cobren en funció dels seus drets davant de la llei», és la que ens permet dir: aquests dos punts corresponen a aquesta afirmació. Dels vuit punts, dos corresponen a aquesta afirmació, però els altres sis, no. Els altres sis són activitat discrecional de l'Estat.

Aleshores, les pensions estan aquí, les pensions estan aquí, en aquestes aportacions i en aquestes prestacions rebudes i formant part d'aquesta part del dèficit fiscal que no es qüestionen, en una visió, diguem, no independent, no es qüestionen com a solidaritat automàtica. (Algú diu: «Comptant els recursos per capita sí que hi són.») Sí, sí, sí.

Després, el tema del model publicoprivat. Això embolica una mica algunes estimacions de despesa que fa Hisenda, el Ministeri d'Hisenda, quan tanca el model de finançament, perquè té la temptació, que està explicitada, de donar menys recursos en aquelles comunitats autònomes que tenen més mútues. I, aleshores, dona menys

recursos. No només els treu pels que van per Muface, sinó que els treu pels que van per mútues. I això ha estat un drama perquè és com les autopistes de peatge, tendeix a «endogenitzar» el problema i fer-lo permanent. Si no compenses això, doncs, no hi haurà mai manera de que tota la població de Catalunya consideri que pot anar i pot estar ben tractada a tota la sanitat pública, com ho poden estar els ciutadans d'altres comunitats autònomes, que no se'ls acudeix apuntar-se a les mútues privades més que excepcionalment, però no de manera universal i generalitzada.

Amb relació al que representen l'atenció als ciutadans de fora de Catalunya. D'aquí, del que me n'havia pogut assabentar i que he mirat de refrescar, aquí hi ha una complicació en l'estimació. Des de Salut saben que això són molts diners. Qui ho sap més és el Ministeri de Sanitat, i qui ho sap encara més és el Ministeri d'Hisenda. Són molts diners.

Ara bé, aquests diners tenen, diguem-ne, com un doble bloqueig. Hi ha un bloqueig que és poderosíssim, que és el bloqueig espanyol, que el Govern no està interessat en introduir diferències importants entre comunitats autònomes, i aquests moviments que hi ha d'atenció sanitària són massius. I són massius, no només en relació amb la quantitat de ciutadans d'altres comunitats autònomes que venen a Catalunya, sinó que hem de parar atenció que són massius en relació amb la quantitat de ciutadans d'altres comunitats autònomes que van a Madrid. On tenen, si més no, dos comunitats autònomes que són dormitoris de Madrid, com Castella i Lleó i Castella - la Manxa. De manera que aquí es trepitjarien múltiples ulls de poll i els diversos governs han preferit no entrar-hi.

Però aquest no seria el problema si no fos que també n'hi ha un altre afegit, que és que els preus dels serveis es fixen a escala europea. De manera que hi ha una supervisió europea comunitària dels preus d'aquests serveis, no perquè es fixin iguals a tot arreu, sinó perquè els has de confessar a escala europea, els has d'eleva, perquè serveixin per a les compensacions entre ciutadans de diversos estats que es mouen entre si. Si aquí ens venen ciutadans d'Alemanya i a l'estiu venen aquí i van a la sanitat pública, els atendran. Per tant, s'ha de fixar un preu sobre què costa la sanitat pública aquí i un altre preu pel que costa l'atenció la sanitat pública, un tarifari, a Alemanya. Aleshores, aquesta confessió passa a ser la que també governa internament. És a dir, el preu que es fixa és el del que també governa internament.

I els càlculs que deu haver fet el Ministeri d'Hisenda espanyol han acabat de minimitzar aquest import, de manera que el que finalment rep la Generalitat molts anys és de l'ordre d'entre 50 i 100 milions d'euros, que és una minimització d'un import que podria ser molt més alt, però que s'ha fet de manera que cobris diversos fronts. De manera que és un sistema d'equilibris múltiples que és complex, és complex. Sabem que se'n van molts diners per aquí, i com a gran potència turística que som, aquest problema es complica, però no tothom està en la mateixa situació. De manera que vivim, realment, dos biaixos, en aquest punt.

En relació amb les preguntes formulades pel diputat Lluís Salvadó, certament, lo de l'ordinalitat crec que és un element potent que val la pena cuidar. L'acompanyo de l'element aquest de l'ordinalitat a paritat de poder adquisitiu, perquè això crec que s'ha de recordar contínuament. Ja hi ha entre alguns..., entre alguns hi ha una sensació de que aquesta és una guerra impossible de guanyar. Però hi han bastants estats, ara ho hem vist, diguem-ne, quan s'ha reformat el salari mínim, hi han bastants estats, alguns d'ells federals i altres unitaris, que tenen salaris mínims diferenciats territorialment, cosa que és molt raonable.

Si tenen salaris mínims diferenciats territorialment, com no han d'estar diferenciades territorialment les prestacions econòmiques? Bé, aquí és un recorregut que es pot tenir. En tot cas, és bastant incomprendible que en un model de finançament que va d'euros, arriba un moment en què es fa un salt en el buit i es deixen de comptar els euros i es compten altres coses, es compten arbres, es compten pendent, es compta verd, es compta sorra, es compten moltes altres coses, però no es compten

els euros. No té cap sentit. I allà on es podrien comptar persones es compten trossos de persona.

De manera que, certament, des del 2009, amb un nou model de finançament, es podrien fer exercicis perfectament anualitzats del que han representat aquestes pèrdues per no tenir l'ordinalitat que correspondria.

He de subratllar que he afegit el País Basc i Navarra, eh? No és l'ordinalitat entre les comunitats de règim comú, és l'ordinalitat absoluta. Sortiria lo mateix, perquè si féssim l'ordinalitat per règim comú, ens acabariem trobant que Catalunya és la segona per PIB *per capita*, de manera que aniríem a buscar la segona en recursos rebuts en el model de finançament i tornaria a ser Castella i Lleó, per aquest any concret. Altres anys ha estat La Rioja o ha estat Cantàbria o ha estat alguna altra.

Sobre infrafinançament de salut, jo diria que el conjunt de conselleres i consellers que han passat per Salut saben amb qui han parlat del tema. Jo crec que cap deu haver deixat que li portessin els..., per plantejar una mica la seva plataforma reivindicativa davant de la Generalitat i davant de l'Estat, li han d'haver portat això. Jo l'última persona amb la que he parlat és amb una persona que s'ho coneix molt bé perquè havia estat a Salut, després vam coincidir a Economia plegats i hem arribat a fer un llibre junts, que és el de *Turbulències i tribulacions*. No és l'Andreu Mas-Colell, que no havia estat a Salut, és l'Ivan Planas, que havia estat a Salut i que ha tornat a Salut i s'encarrega de temes del CatSalut, de temes econòmics, pressupostaris del CatSalut, però que forma part d'una llarga tradició de tenir molt viu que l'infrafinançament, la infradotació inicial va ser crucial. La capacitat d'aconseguir aquests hospitals, que van donar el primer contingut de serveis socials a la ciutadania de Catalunya, va estar feta amb unes condicions que van ser, segurament, les pitjors de totes.

I es podria fer com un esgraonat de com de bé han estat transferides les competències en llocs tan simples com Salut o Ensenyament. Tan simples en el sentit que la unitat de mesura és bastant clara, no?, o sigui, no són simples, però com que la unitat de mesura és bastant clara, doncs, es pot veure una miqueta com s'han transferit en diversos moments.

I això és tot.

La presidenta

Bé, doncs moltíssimes gràcies. Li agraïm moltíssim aquesta intervenció tan detallada i esperem poder tornar a comptar amb la seva presència, si així fos necessari. I l'acomialem i passem al següent ponent. Moltes gràcies.

Albert Carreras de Odriozola

Moltes gràcies.

La presidenta

Parem un parell de minuts perquè hem de posar la presentació del proper...

La sessió se suspèn a dos quarts d'onze del matí i catorze minuts i es reprèn a tres quarts d'onze i tres minuts.

La presidenta

Bé.

Compareixença de Lluís Torrens Mèlich, director d'Innovació Social de l'Ajuntament de Barcelona

357-00556/13

Comencem la següent compareixença, del senyor Lluís Torrens Mèlich, director d'Innovació Social de l'Ajuntament de Barcelona, davant d'aquesta comissió. I té el torn de paraula per uns trenta minuts. Vostè pot fer servir una mica de més i una mica de menys, aquí no li direm res.

Lluís Torrens Mèlich (el director d'Innovació Social de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona)

Ja m'avisareu si em passo.

La presidenta

Sí. I després passaran els grups a fer-li les preguntes pertinents i tindrà un temps de resposta també. Per tant, endavant.

Lluís Torrens Mèlich

Molt bé. Doncs, bon dia, moltes gràcies per convidar-me, no? Voldria agrair que pugui haver comparegut en aquesta comissió d'estudi. La veritat és que he tingut ocasió de veure la llista de convidats d'altres sessions i és un honor poder compartir la llista amb aquest grup d'insignes economistes, que segurament estan molt més capacitats que jo, no?, per parlar d'aquest tema.

En tot cas, dir-vos que aquesta és la tercera vegada que comparec en la meua vida professional com a expert en una comissió del Parlament de Catalunya.

La darrera va ser el juny del 2017, per parlar en la ponència de la llei de mesures urgents en contractació pública. I la primera va ser el març del 2012, per parlar, en el meu cas criticar, la llei d'estabilitat financera de la Generalitat, que es volia, i així ho va fer, autoimposar el Govern de la Generalitat per limitar el dèficit públic encara més que l'Estat, no?, seguint els vents que en aquell moment hi havia de què l'austeritat era expansiva a mitjà termini. Suposo que no cal recordar com van acabar totes les previsions d'aquella llei. No se'n va complir cap. De fet, tot va anar pitjor i va ser un dels preàmbuls de tota la situació que va venir després i, conjuntament amb l'austeritat del Govern de l'Estat i la crisi bancària, va ser el preludi de la intervenció del Banc Central Europeu només tres mesos després, no?, amb aquelles famoses paraules de Draghi que començaven per «creguin-me, faré tot el possible», etcètera.

I això ho va canviar tot, no? Tot, almenys fins ara, el que ens ha permès afrontar el xoc de la crisi de la covid d'una manera absolutament diferent a la que es va plantejar en aquells anys.

I dic «fins ara» perquè la pujada de tipus d'interès enfront d'una crisi d'oferta com la que tenim torna, al meu parer, a ser una errada de política econòmica que tampoc millorarà les coses.

Perdonin que m'hagi estès en aquesta introducció, però és que, si bé veiem que la interpretació de com funciona el món té els seus cicles i les seves correccions en polítiques econòmiques, hi ha una dada que és immutable i guarda una excepcional estabilitat, immune a crisis, recessions, expansions, pandèmies i guerres. I aquesta és la del dèficit fiscal català.

No crec que calgui estendre'm gaire en mostrar com des de l'any 1986 tots els estudis que s'han fet, ja sigui la sèrie llarga que elabora la pròpia Generalitat fins l'any 2019, ja sigui l'única vegada que es van publicar per a totes les comunitats autònomes per part del Govern de l'Estat el 2005, ja sigui la sèrie de quatre anys, del 2011 al 2014, del Sistema de Cuentas Públicas Territorializadas, només sota la metodologia de càrrega-benefici, i que donen tots uns resultats similars a les estimacions de la Generalitat, que podríem estimar en un vuit per cent de dèficit fiscal respecte al PIB sota el sistema de flux monetari i d'un sis per cent sota el sistema de càrrega-benefici.

Recordem que aquest dos per cent de diferència és, bàsicament, el cost del centralisme, allò que suposadament es gasta en benefici de Catalunya en serveis comuns a l'Estat, però es gasta fora de Catalunya, bàsicament a Madrid i en els serveis d'ambaixades a l'estranger.

Cal dir que aquest vuit per cent estable de dèficit s'ha computat seguint la metodologia de la neutralització del dèficit del sector públic central en la distribució territorial dels ingressos i les despeses.

Com diuen els informes de la pròpia Generalitat, entre cometes: «Si no s'exclouen aquests impactes, se'n podrien extreure conclusions errònies. Així, per exemple, en cas de dèficit públic, es podria donar el resultat que tots els territoris tinguessin un saldo fiscal positiu i, a la inversa, en cas de superàvit, que tots els territoris tinguessin dèficit fiscal. Evidentment, uns resultats com aquests no permetrien analitzar els fluxos interterritorials que es produeixen entre territoris a través de l'acció del sector públic central.»

Aquesta frase, tanco cometes, tècnicament és certa, si ens creiem els supòsits de l'economia ortodoxa de que el deute públic s'acaba tornant, com si l'Estat fos una família que ha de tornar la hipoteca. Més endavant tornarem a parlar d'això, perquè ara res fa pensar que això sigui així.

En tot cas, si no neutralitzem, tot i que durant els anys de forts dèficits de l'Estat el dèficit fiscal sense neutralitzar va ser més baix, la mitjana des de 1986 fins a 2019 ha estat del 7,1 per cent, sense neutralitzar, només 0,9 punts del PIB per sota del dèficit neutralitzat. Tampoc és una gran diferència.

Cal també recordar que el dèficit fiscal té una contrapartida en el superàvit en la balança per compte corrent de Catalunya amb la resta de l'Estat, que també és estructural i recurrent, tot i que en les dues darreres dècades s'hagi reduït degut a la internacionalització de l'economia catalana, que ha passat de vendre el quaranta per cent de la seva producció a la resta de l'Estat al vint-i-cinc per cent, i generant des de l'any 2019 també un superàvit en la balança per compte corrent amb la resta del món. És un indicador excel·lent de la competitivitat de la nostra economia. De fet, si fóssim un Estat de la Unió Europea, seríem el cinquè país amb major superàvit per compte corrent.

Tornant al saldo fiscal, no ens fem la trampa de dir que els dos saldos, el fiscal i el de compte corrent, es compensen, perquè l'asimetria dels esforços és molt diferent. En la generació del superàvit el teixit productiu treballa per aconseguir-lo; en la balança fiscal negativa vol dir que els diners no arriben a Catalunya, amb un impacte negatiu en tots els sentits, ja sigui la infrafinançament endèmic de la Generalitat o ja sigui la menor inversió en infraestructures tan necessàries com la xarxa ferroviària de Rodalies o el corredor del Mediterrani.

I per tant, també entenc que és des del seu coneixement on està l'origen d'aquests dèficits estructurals i extraordinàriament persistents. No, no és l'«Espanya ens roba», perquè la nostra aportació és la que ens pertoca segons PIB; és la manca d'una despesa de l'Estat a Catalunya proporcional a la recaptació que aporta Catalunya, com es veu en la sistemàtica infrainversió executada per sota de la participació de Catalunya en el PIB al llarg dels anys. Quelcom que es va voler corregir durant uns anys mitjançant la disposició addicional tercera del nou Estatut d'Autonomia, i que ja sabem quin recorregut va tenir. I just amb això aprofito per entrar en la discussió sobre el model de finançament.

Durant els anys de negociació del nou finançament autonòmic, el que encara està vigent, tot i que ja fa vuit anys que s'hauria d'haver revisat, vaig participar en donar suport a l'equip de la Generalitat que negociava amb l'Estat el nou marc de finançament. Com a director de serveis del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació de la Generalitat donava suport al meu cap i secretari general del departament, Joan Boada, que formava part de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat-Generalitat.

Per tant, des de molta certa proximitat, els haig de confessar que, tot i que sabem que alguns aspectes no s'havien resolt de manera òptima, com la garantia de mantenir l'ordinalitat de les comunitats autònomes dels recursos rebuts per habitat *versus* els recursos aportats al sistema, o la més ambiciosa d'avançar cap a un concert econòmic solidari –i dic «solidari» perquè és un escàndol el que està passant amb els concerts forals en termes de simetria entre el que reben de recursos les comunitats forals i el que reben la resta de comunitats sota el règim general de finançament–, vam ser optimistes i vam pensar que el nou model, si bé no elimi-

naria el dèficit estructural ni recollia altres elements importants com el cost de la vida més alt a Catalunya i la progressivitat en fred que això suposava, no?, sobre l'IRPF, sí que es podria reduir el dèficit a nivells més equiparables al que passava a altres països federals com Alemanya o el que es podria considerar una aportació justa i solidària al bé comú de l'Estat i de les regions més desenvolupades, en una clara convergència cap als resultats del model de concert de les comunitats forals. Recordo que, fins i tot, jo vaig escriure un article el juliol del 2009, a premsa, lloant el nou acord.

I després va passar el que va passar. Per resumir-ho. Punt 1, una contracció aguda en forma de ve doble de l'economia catalana, especialment del sector immobiliari i de la construcció, gran generador de recursos extraordinaris per a la hisenda catalana durant els anys de la bombolla. Això va implicar una caiguda de fins a 2.800 milions de recaptació, milions d'euros, de recaptació anual de l'Impost de transmissions patrimonials i actes jurídics documentats entre el màxim assolit el 2006 –recordem que ja a mitjans del 2007 es van encendre les alarmes de la Generalitat– i el mínim del 2013. Cal dir que la recaptació per ITPAJD del 2021 encara és un terç inferior a la del 2006, que recull que el valor afegit brut del sector de la construcció encara és la meitat del 2008.

Punt 2. Caiguda de la recaptació fiscal dels grans impostos compartits amb l'Estat, que es liquidaven als dos anys i, per tant, no va ser fins al 2010 que se'n van començar a veure els efectes de la crisi. Tot i la pujada de l'IVA, que només va caure el 2009 i el 2010, la reducció de la recaptació per IRPF va ser de fins a 1.000 milions d'euros. Cal dir que també, inesperadament, la pujada més gran d'impostos que hem viscut en democràcia la va fer el nou entrat Govern del Partit Popular, el dia 30 de desembre del 2011, tot just pujar al poder. Fet que va fer que la recaptació per IVA i IRPF, contradient les ideologies lafferianes, es recuperés força ràpidament a partir del 2013, també per a la Generalitat. I no va passar abans perquè el model de finançament ja sabem que es liquida amb dos anys de retard. Per cert, veient el que ha passat al Regne Unit les darreres hores, sembla que la teoria del lafferisme no es recupera.

Punt 3. Decisions de reduccions o eliminacions d'impostos, al meu entendre injustificades, iniciades per part del tripartit, tot i l'oposició d'alguns, i del Govern Zapatero. I després també pel Govern de Mas. L'esperança de que el nou finançament aportaria nous recursos coincidí amb la miopia de que durant la negociació del nou model de finançament encara no s'era conscient de la profunditat de la crisi del 2008, que encara arriba als nostres dies, cosa que va condicionar que es pensés que la crisi immobiliària i la caiguda de recaptació era conjuntural i que el nou sistema de finançament implicaria un creixement real de la recaptació i, per tant, ens podíem permetre eliminar l'impost de patrimoni, eliminació que va durar tres anys i es van perdre més de cinc-cents milions d'euros anuals. Feia no massa temps que s'havia dit que abaixar impostos també era d'esquerres.

I una reducció en dues fases –primer, el tripartit o Govern catalanista i d'esquerres, i després, en el primer Govern Mas– de l'impost de successions i donacions, que va reduir la recaptació en més de 650 milions d'euros anuals, a un terç de la recaptació màxima que s'havia assolit el 2008. En aquest cas, les successives contrareformes dels darrers anys han aconseguit gairebé tornar als valors anteriors. Ah, i també una reducció amb impacte menor de la tributació del joc, també incomprendible, com m'hi referiré més tard.

Punt 4. El funcionament dels diferents fons associats al model de finançament aprovat el 2009 ha estat difícilment comprensible. Es fa impossible trobar una lògica al funcionament del Fons de Suficiència Global, amb una variabilitat que va des de 1.200 milions d'euros, entre el valor més alt i més baix, durant el període entre el 2009 i el 2021; del Fons de Garantia dels Serveis Públics Fonamentals, que és negatiu en favor de les comunitats amb menor renda i amb una variabilitat de fins a 870

milions d'euros en el mateix període; del fons de competitivitat, també, 500 milions de variabilitat, i tampoc de les liquidacions positives o negatives procedents dels retards acordats en la liquidació del sistema, fins a gairebé 1.100 milions de variabilitat.

Tot plegat, la combinació de fons i de liquidacions del model han estat molt volàtils, des de 74 milions negatius el 2015 fins a 1.525 milions positius l'any següent.

Punt 5. La valoració retrospectiva que faig sobre el disseny d'aquests fons és que partien d'una clàusula d'*status quo*, que volia dir que cap comunitat podia perdre recursos en el nou model, i que preveia que l'economia seguiria creixent a taxes importants durant l'aplicació del nou model, afavorint les comunitats més dinàmiques, com Catalunya, davant de les que estaven patint despoblament, no? El que podríem dir l'Espanya buidada o drenada cap a Madrid.

Aquest creixement hauria de permetre que les comunitats més aportadores de recursos, com Catalunya, incrementarien més els recursos rebuts que les que estaven fins a aquell moment més ben finançades, i això permetria millorar l'ordinalitat dels recursos rebuts i reduir el dèficit fiscal.

Malauradament, el model inicialment aprovat amb l'Estatut del 2006 no comptava ni amb la interpretació restrictiva o retalladora que es va fer amb l'acord de revisió del finançament autonòmic, ni amb les retallades del Tribunal Constitucional, ni amb la farsa consentida per la justícia espanyola de convertir la disposició addicional tercera de l'Estatut, que, recordem-ho, és una llei orgànica estatal només sotmesa a la Constitució, en una declaració d'intencions que no vinculava l'Estat, ni, finalment, que la situació dels anys següents, com he dit abans, seria de crisi profunda i que l'*status quo* operaria a l'inrevés, protegint la garantia de serveis públics de les comunitats amb més recursos a base de reduir els recursos previstos que haurien de rebre les comunitats amb més recursos.

I tot això, no ho oblidem, observant que la despesa *per capita* local i autonòmica basca, perquè en el cas de la hisenda basca hem de sumar els dos aspectes, era un quaranta-tres per cent superior a la de Catalunya el 2019. De fet, si Catalunya tingués el sistema de finançament foral d'Euskadi, hauria pogut gastar aquell any 16.500 milions més d'euros, un set per cent del PIB.

Amb totes les alarmes enceses, la situació financera de la Generalitat va passar en poc temps d'un deute de menys de 15.000 milions el 2006, a 35.000 milions al final del tripartit, a 52.000 milions al cap de dos anys i a 75.000 milions a finals del 2016. Ara, el deute recorregut és de 83.700 milions, que vol dir que en aquests darrers quinze anys cada mes s'ha acumulat un deute de 400 milions de mitjana. I cal afegir-hi també 2.700 milions més d'euros de deute desplaçat, que és aquest eufemisme de les factures al calaix, que no es poden comptabilitzar fins a l'exercici següent, que el 2009 havien quedat a zero. El deute havia passat de representar el seixanta-tres per cent del pressupost no financer de la Generalitat al 228 per cent.

La Generalitat, a mitjans del 2012, i després de diverses privatitzacions i escasses i voluntaristes vendes de patrimoni immobiliari i per passar a ser-ne llogater, va ingressar 1.177 milions entre el 2011 i 2014, incloent la fallida privatització de l'ATLL, i després de profundes retallades, més d'un vint-i-sis per cent del pressupost no financer entre 2010 i 2014, que vol dir 9.000 milions d'euros menys de despesa, va deixar de ser solvent als mercats de deute. Fins i tot els bons patriòtics van deixar de ser una alternativa, tot i el gran negoci que van representar per a la banca col·locadora, i va començar a dependre exclusivament de la voluntat de l'Estat espanyol.

L'Albert Carreras, no?, que ha parlat abans, conjuntament amb l'exconseller Mas-Collell i l'Ivan Planas, van publicar un llibre que no és un *thriller* sobre aquells anys, però se li assembla molt.

En l'actualitat, amb dades de desembre del 2021, els diferents mecanismes de finançament del deute de la Generalitat i pagament directe a proveïdors implementats pel Ministerio de Hacienda fan que el vuitanta-nou per cent del deute de la Generalitat ho sigui amb l'Estat.

En un informe del *ministerio* publicat aquest any sobre els mecanismes de finançament a les comunitats autònomes, es veu com entre 2012 i 2021 la Generalitat va rebre 97.500 milions d'euros entre pagaments a proveïdors, amortitzacions del deute vençut, pagaments d'interessos, liquidacions negatives al sistema de finançament no pagades i pagaments a entitats locals. Això és una tercera part dels 288.000 milions injectats per l'Estat al conjunt de les autonomies que estan sota el règim general. A les del règim foral no els van injectar res perquè no ho necessitaven.

A la vegada, i afortunadament, la càrrega per interessos va caure de 1.900 milions el 2014 a 700 l'any passat degut a la caiguda dels tipus d'interès i les condicions del Banc Central Europeu al deute espanyol.

El resum, però, és que les finances de la Generalitat estan intervingudes, amb un deute a pagar, segons les pròpies presentacions de la Generalitat, a menys de cinc anys de mitjana, que vol dir que aquest any, per exemple, vencien 11.000 milions i l'any que ve una xifra similar, que no podrà pagar i, per tant, haurà d'estar refinançant constantment amb l'Estat, que és l'únic gairebé prestador. D'això se'n diu zero sobirania financera.

El que potser no és tan conegut o no se'n parla tant és que, en paral·lel a la crítica situació catalana, la de l'Estat espanyol és similar. Va ser el mateix any 2012, a l'estiu, quan l'economia espanyola va ser intervinguda *de facto* per la Comissió Europea i, específicament, quan el Banc Central Europeu va començar a comprar indirectament tot el deute sobirà i també de grans empreses que vencia o emetien de nou als països que no podien col·locar-lo als mercats internacionals.

Europa no podia aguantar una fallida d'Itàlia i Espanya, eren massa grans, a diferència del que farien amb Grècia el 2015, que potser era, no?, massa roja i massa petita. I recordem el que va representar la rendició de Grècia a les condicions dels homes de negre. Porten perduts trenta-un punts del PIB *per capita* relatiu a la mitjana de la Unió Europea.

A Espanya, segons el Tresor Públic, el deute sobirà espanyol en circulació va créixer en 557.000 milions entre el 2012 i juny del 2022, dels quals 377.000 han anat a parar al Banc d'Espanya. O sigui, dues terceres parts. I una altra part al propi Banc Central Europeu.

Dels 1,2 bilions de deute sobirà espanyol, que inclouen el deute absorbit de la Generalitat i de la majoria de comunitats autònomes, només 32.000 milions, menys del tres per cent, està ara en mans d'inversors privats particulars, ja siguin famílies, empreses o fons d'inversió. La resta està en bancs o asseguradores nacionals i estrangeres assegurats pel propi Banc Central Europeu. Si fóssim un país petit sense el paraigua del BCE, ja hauríem estat intervinguts completament també, no?, com a Estat espanyol.

Resumidament, la situació és de respiració assistida, amb una bola de deute enorme que és obvi que no es podrà retornar. Si de cas, s'anirà renegociant i regulant que els tipus d'interès no pugin per no escanyar els deutors, tot i saber que els interessos anirien a parar al propi sistema financer i als bancs centrals.

Les finances catalanes, el seu deute impagable de més de 80.000 milions, estan en aquest paquet. En aquest entorn, l'exercici teòric de neutralitzar el dèficit, com parlàvem al principi, pensant que s'haurà de tornar en un futur, no deixa de ser això, un exercici teòric.

Ara bé, aquesta situació es dona en un context de que Catalunya genera molts més recursos dels que gasta, de que té comptes exteriors «superavitaris», com el que més, com li passa també a l'Estat espanyol després de la crisi i el conjunt de la zona euro, i una economia dinàmica.

On falla? Falla, òbviament, en la pesada llosa de l'endeutament generada per errors propis i aliens i en què, ja sigui per decisió pròpia o pel dúmping fiscal espanyol i l'escassa capacitat normativa i recaptatòria de què disposa la Generalitat, és incapaç de tenir un sistema fiscal amb capacitat per posar-nos al nivell dels països

avançats i amb un estat de benestar desenvolupat i amb prou potència per invertir en allò que ens cal, ja sigui en millor educació obligatòria i universitària, en R+D+I, en infraestructures i ferroviàries o de telecomunicacions, en garantir el dret a l'habitatge o en accelerar la transició energètica.

I cal recordar, a pesar del desig de molts polítics i de falsos titulars de mitjans de comunicació, que Catalunya no ha perdut ni una dècima d'importància en l'economia espanyola en aquests darrers anys, tot i la desbandada forçada d'empreses que van canviar la seu.

(L'exposició de l'orador és acompanyada d'una projecció de xarts, els quals poden ésser consultats a l'expedient de la comissió.)

Si mirem l'evolució de la pressió fiscal a Catalunya, els impostos i cotitzacions cobrats a Catalunya per les diferents administracions, i em perdonareu que posaré una presentació, una *slide*, veiem que no hi ha hagut cap avenç en els darrers trenta anys, des de l'entrada a la Comunitat Econòmica Europea i la implementació de l'IVA. Si de cas, s'observa una punta en els anys de la bombolla, quan els diners venien de fora a cabassos i el dèficit exterior espanyol va arribar al deu per cent del PIB.

La Generalitat, per exemple, ha introduït quinze impostos nous des de l'any 1985, però la seva recaptació ha passat de representar l'1,35 per cent del PIB l'any 85 a l'1,61 per cent el 2019. El 2020 va ser més baixa. Molt minso és aquest botí a canvi de complicar el model recaptatori i sense fer veritables progressos en fiscalitat progressiva que ens apropin mínimament a Europa. La por de la fugida de talent i patrimoni cap a carrers de Pamplona, per exemple, ja fa molts anys que sobrevola les decisions amb la hisenda catalana.

En un article al diari *Ara*, el meu predecessor també avui en aquesta compareixença, l'Albert Carreras, a qui respecto i coincideixo amb bona part de les seves anàlisis, parla de l'escàs incentiu a pujar impostos que provoca l'actual model de finançament, perquè bona part de l'increment de la recaptació viatja cap a Madrid. No he analitzat tècnicament com estima els números, però sí que puc afegir que per la banda de la despesa, la que podríem anomenar keynesiana, ens passa el mateix. Quan la Generalitat fa polítiques expansionistes, menys del trenta per cent de la recaptació fiscal deguda al multiplicador fiscal de la despesa roman a Catalunya. I, com ja vaig escriure fa vuit anys, provoca un efecte desincentivador, on, per a la Generalitat, retallar en despesa o en inversions no li accentua les crisis, més aviat les centri-fuga cap a la resta de l'Estat.

Això és un model absolutament pervers del que en diríem «de polissó», no?, de *free-rider*, que diem els economistes, que no passa ni en els models forals de concert, excepte amb les cotitzacions a la Seguretat Social, que encara estan centralitzades, ni en els finançaments estatals del pressupost de la Unió Europea, on l'aportació es fa, sobretot, per renda de cada país.

Per concloure. Si volguéssim simplificar la situació dels comptes de la Generalitat de Catalunya amb la resta de l'Estat, diríem que és la suma de factors propis i aliens. Ho podem explicar amb grans números. Des de l'any 2003 fins ara, el deute total de la Generalitat ha passat de 16.000 a 85.000 mil milions, que vol dir del deu al trenta-cinc per cent del PIB. La resta d'autonomies han passat del set per cent al vint-i-tres per cent. Per tant, podríem estimar que el creixement en excés del deute de Catalunya respecte a les altres autonomies, i això inclou les comunitats forals i Madrid, que tenen un deute sensiblement menor, al voltant del quinze per cent, ha estat d'uns 25.000 milions. Cal dir que aquesta situació de sobreendeutament també la tenen Balears, Castella - la Manxa, Múrcia i, sobretot, València, que està per sobre del quaranta-cinc per cent del PIB. Per tant, podríem dir que 25.000 milions són un sobreendeutament respecte a la mitjana estatal.

Veiem si podem justificar aquests 25.000 milions. Si acceptem com a bona la hipòtesi de que la disposició addicional tercera es va pactar amb el Govern de l'Estat per admetre i compensar la infrainversió històrica de l'Estat a Catalunya i que, tal

com deia la disposició, els diferencials d'inversions entre el que tocava aplicant el regle del PIB i l'execució realment realitzada es poguessin cobrir amb transferències de la Generalitat, l'aplicació de la disposició addicional tercera hauria pogut aportar 3.900 milions d'euros entre el 2008 i el 2013.

I si s'hagués mantingut aquest regle fins ara, almenys no en termes de PIB, però sí en termes més conservadors de població, el dèficit d'inversions en el període 2014-2021 ha estat de 3.600 milions més. Per tant, estem parlant de 7.500 milions que podrien estar justificats, no?, per la manca d'inversió de l'Estat. Crec que també tinc una gràfica... Aviam... Perdoneu.

És aquesta gràfica, aquesta taula verda, groga i verda. La part groga seria la part de la disposició addicional tercera de l'Estatut, 3.872, aplicant el criteri de repartiment en base al PIB. I a partir del 2014, no?, he fet un exercici de fer-ho sota criteri de població, 3.600 milions, pràcticament les mateixes quantitats. Si ho haguéssim fet amb el criteri de PIB, encara seria més alt.

Segueixo: 6.700 milions més provenen de la pròpia desfiscalització de la Generalitat per les reduccions de l'impost de successions i donacions i per la rebaixa dels impostos del joc.

Si aquesta rebaixa, parlant del joc, que es va fer el 2013 per atreure les inversions del complex de casinos a Vila-seca i Salou, que encara ni s'ha començat a construir nou anys després de la rebaixa... Si us plau –i això és una opinió personal–, vagin a un bingo qualsevol tarda a veure si té sentit d'interès públic rebaixar els impostos del joc.

Tercer lloc, tercer punt: 2.000 milions més provenen de la suspensió de l'impost de patrimoni per decisió del Govern de l'Estat.

Finalment, 9.500 milions provenen de la caiguda de recaptació dels impostos de transmissions patrimonials i actes jurídics documentats a partir del 2007. La xifra l'he estimat fent la diferència anual de recaptació des del 2008, amb la mitjana dels deu anys anteriors, per no forçar sobre la punta que vam tenir el 2005, 2006, 2007. Només fins l'any passat aquesta diferència va ser negativa. O sigui, portem un llarg recorregut on s'ha recaptat molt menys de la mitjana dels deu anys anteriors a la crisi.

Si sumem tots aquests, no?, aquests ítems, tenim 27.700 milions, i sense comptar la caiguda de l'IRPF i de l'IVA el 2010, que també van ser 2.000 milions.

Podríem dir que aquests 25.000 milions que hem dit, no?, que estaven justificats o eren el nostre sobreendeutament respecte a les altres comunitats es quadren amb aquests números? Podríem dir que aquestes xifres poden justificar el sobreendeutament de la Generalitat i la seva manca de solvència per endeutar-se, però, al cap i a la fi, un endeutament del trenta-cinc per cent sobre el PIB davant d'un 154 per cent de l'Estat en el conjunt de totes les administracions, o rebaixat al cent setze per cent quan s'apliquen els criteris dels protocols de deute excessiu de la Unió Europea, és una minúcia. Està clar que l'Estat espanyol, tenidor del vuitanta-nou per cent del deute català, disposa de la sobirania i, sobretot, de l'accés directe al finançament de la màquina de fer bitllets del Banc Central Europeu del que no disposa la Generalitat. Aquesta és, al meu entendre, la principal diferència.

A partir d'aquí podem reflexionar sobre si aquesta situació pot canviar o redreçar-se. Ja vaig acabant, eh?

En primer lloc, soc molt pessimista respecte a un canvi en el model de finançament que permeti reduir el dèficit fiscal. Els interessos de les diferents comunitats autònomes s'han polaritzat respecte a fa quinze anys, quan es va fer la darrera reforma del model de finançament.

En aquests moments hi ha una profunda bretxa, i creixent, entre l'Espanya que es buida cap a Madrid i les comunitats dinàmiques a la Mediterrània. A més, la Comunitat de Madrid ha decidit convertir-se en un paradís fiscal, arrossegant a la desfiscalització tot un país, que, recordem-ho, té uns ingressos públics set punts

inferiors a la mitjana europea i ha de rebre 140.000 milions per recuperar-se de la crisi de la covid.

L'estratègia de Madrid és coneguda i l'estem veient, fins ara, al Regne Unit, i possiblement la veurem a Itàlia. És la de la societat dels dos terços, on el terç més baix malviu amb un model de protecció social i estat del benestar, en general, molt precari. Però la classe mitjana i, sobretot, la classe alta paga pocs impostos i, a canvi, es proveeix dels serveis bàsics –salut, educació, pensions–, en el mercat privat. Pel meu coneixement de la meua feina actual, a Barcelona ciutat, per exemple, el seixanta-tres per cent de les persones de renda alta tenen mútua mèdica privada. Però és que també ja la tenen el quaranta-vuit per cent de les rendes mitjanes i el vint-i-tres per cent de les baixes. Així, qualsevol reforma que vagi contra aquest model tindrà l'oposició de Madrid i algunes comunitats despistades o il·luses que es pensen que poden ser com ella i convertir-se en un Gibraltar, en una Malta o en un Xipre de torn.

El segon element és que, com he dit abans, és un escàndol el sistema de concert que afecta el vuit per cent de la població de l'Estat. Tot i el seu pes baix, que fa que el sistema s'aguanti, és insostenible moralment i èticament que això es mantingui.

Només posaré dos exemples recents sobre aquesta injustícia del model. El primer el trobem en el recent treball publicat sobre les conseqüències econòmiques i financeres dels diferents escenaris de la relació Catalunya-Espanya, coordinat per l'Antoni Castells i per encàrrec de l'Institut d'Estudis Autònomic. En aquest estudi es demostra que el millor escenari en termes de recursos addicionals per a Catalunya seria el model de concert basc. Millor i tot que la independència, perquè en aquest model Euskadi no aporta res a la solidaritat interregional i, de fet, l'Estat li presta serveis que al Govern basc li costaria més de proveir-se en el cas de tenir plena sobirania.

Les estimacions que fan en aquest llibre la Núria Bosch i la Maite Vilalta són que un escenari foral, com el que tenen les comunitats forals, li reportaria a Catalunya 3.600 milions més a Catalunya que un escenari confederal o d'independència, que, amb dades del 2015, voldria dir passar de -17.000 milions, un dèficit de 17.000 milions, a 1.500 milions de superàvit.

I l'Albert Solé-Ollé, que escriu un segon capítol en aquest llibre, estima que el model foral aportaria mig punt de creixement anual del PIB més que el model confederal, que seria similar al d'una administració sobirana que es fes càrrec de les despeses de les estructures d'Estat.

El segon exemple és també d'aquest mateix estiu. El Govern basc ha pactat amb el Govern central la transferència de la gestió i pagament de l'ingrés mínim vital. Per això, el Ministerio de Inclusión Seguridad Social y Migraciones li transferirà anualment 180 milions d'euros. La sorpresa ve perquè la transferència és incondicionada i no depèn de quanta gent cobri l'ingrés mínim vital, que vol dir que li avancen els diners i ja anireu passant la gent cap a..., o capturant gent perquè cobri l'ingrés mínim vital.

El criteri ha estat donar-li el sis per cent dels 3.000 milions de pressupost de l'ingrés mínim vital, el que té pressupostat l'Estat amb els pressupostos generals de l'Estat. És un percentatge similar al que es considera per calcular el *cupó*, eh?, el famós *cupó*, que és del 6,24 per cent. Però no s'ha tingut en compte que a Euskadi només hi ha el 2,6 per cent de persones sota risc de pobresa de l'Estat.

Si aquest criteri de transferència de recursos s'apliqués a Catalunya, ens tocarien gairebé 800 milions d'euros, un cinquanta per cent més del que paga la Generalitat, no?, o el doble, pràcticament, doblant el que es paga en rendes garantides de ciutadania. I al conjunt de l'Estat voldria dir que costaria 7.200 milions, més del doble dels 3.000 milions pressupostats.

Tot plegat mostra que el model, més enllà de sobrefinançar a les comunitats forals, està pervertit i, a més, no utilitza les eines ja existents per reduir aquest greu, com, per exemple, seria incrementar el Fons de Compensació Interterritorial, en el que se suposa que les comunitats forals sí que han d'aportar recursos. Però, clar,

l'any 2021 només va pujar 432 milions d'euros per al conjunt de l'Estat. I això permetria –un increment substancial del fons de compensació– reduir, en contrapartida, el Fons de garantia de serveis públics fonamentals de l'actual model i, per tant, reduir l'aportació de Catalunya.

I recordem que els primers casos de desfiscalització o de dúmping fiscal es van començar a les comunitats forals, per molt que ara es queixin o s'estranyin del que estan fent les altres comunitats.

Per acabar –i ara de veritat–, revertir la situació i, en tot cas, no empitjorar-la, passa per, en primer lloc, blindar l'endeutament de la Generalitat amb l'Estat i convertir-lo en una mena de deute perpetu a cost zero o amb un mínim tipus d'interès. Al cap i a la fi, tot aquest deute està garantit pel propi Banc Central Europeu.

I, dos, un compromís amb l'Estat que el dèficit fiscal ha de tendir a ser, com a molt, el generat per la diferència entre les aportacions en termes de PIB i les recepcions en termes de població.

I torno a una gràfica anterior, que jo crec que era la primera, que és aquesta. Jo crec que és relativament senzilla d'entendre. La línia blava, que és la de dalt de tot, són els recursos que aporta la Generalitat al total dels ingressos que té l'Estat, no? Oscilla entre el dinou i el..., fins..., ha arribat fins al vint per cent, no?, té una tendència molt estable. La línia groga és lo que l'Estat es gasta a Catalunya en flux monetari. I la línia verda seria el que ens tocaria per població, eh? És la participació de Catalunya en la població de l'Estat. I la línia aquesta de baix és la diferència entre la blava i la groga. És obvi que, com a mínim, hauríem d'intentar assolir arribar a que la despesa de l'Estat sigui en funció de la població. Però ara, en aquests moments, hi ha una gran diferència, no?, i tenim, diguéssim, dos camins a recórrer, no? El camí de la convergència cap a la despesa en població i el camí més llarg, on hi ha una part que és, òbviament, la progressivitat del model i l'aportació al bé comú de l'Estat, que seria la participació en termes de producte interior brut, o dels ingressos del total.

Estava dient, no?, un compromís amb l'Estat de que el dèficit fiscal ha de tendir a ser, com a molt, el generat per la diferència entre les aportacions en termes de PIB i les recepcions en termes de població. Aquest compromís s'ha de complir dins del model de finançament o fora, amb els compromisos de l'Estat en inversions a Catalunya. Addicionalment, cal redreçar, per higiene democràtica i igualtat davant la Constitució, la situació de les comunitats forals i tendir a una convergència de resultats dels models foral i del règim general.

Anar més enllà, com assolir, com alguns hem defensat, un concert econòmic solidari, o sigui, un model de concert foral però solidari de veritat, semblen actualment una quimera, excepte que siguem un estat sobirà. I si no aconseguim ni la sobirania ni la millora del finançament, dono per fet que ningú s'atrevirà a posar el deute de la Generalitat en circulació i n'exigirà el seu retorn, ja que significaria directament la fallida de la Generalitat, i tampoc comencem a convergir amb l'Europa avançada i social en ingressos i despesa pública, el futur serà més a la madrilena, no?, un país *low cost* profundament polaritzat i on als penúltims se'ls empenyi a fer culpables de la seva situació els últims.

Finito. Moltes gràcies.

La presidenta

Bé, senyor Torrens, moltíssimes gràcies per aquesta intervenció. A continuació, donarem la paraula al diputat senyor Riba del Partit Socialista de Catalunya.

Jordi Riba Colom

Moltes gràcies, presidenta. Moltes gràcies per la presentació, per la intervenció del senyor Torrens.

Algunes reflexions, preguntes. Ha fet referència, sobretot al principi de la seva intervenció, de la seva presentació, al model de finançament i a la ciclicitat, diguem-ne, que ha tingut com a característica el model de finançament del 2009, vigent teòrica-

ment fins al 2014, prorrogat, etcètera, i que d'aquí, diguem-ne, se'n deriven algunes de les qüestions, dels problemes d'infrafinançament.

Tant en el moment en què es va negociar i elaborar com, probablement, avui en dia, allà on hi ha debat sobre el model de finançament, una de les reflexions que posa damunt de la taula radica en les característiques que té o, millor dit, que hauria de tenir el sistema de finançament amb dos vessants. Uns plantegen, diguem, la necessitat d'un sistema anomenat més robust, és a dir, més anticíclic, és a dir, que no estigui subjecte al que ha succeït, i vostè ho ha explicat molt bé en la seva intervenció, mentre altres, diguem-ne, es decanten per un sistema que garanteixi una major estabilitat o, millor dit, al revés, aquest garantiria una major estabilitat dels ingressos i majors certituds, i per altra banda, un altre model, que és el que es deriva del 2009, s'ha caracteritzat per una major, si vostès volen dir-ho així clarament, corresponsabilitat, sobirania fiscal, en la mesura en què es va incrementar la participació en la corresponsabilitat mitjançant aquests impostos compartits.

Clar, la cosa ens portaria, diguem-ne, a una conclusió, potser superficial, de que aquesta major corresponsabilitat o major sobirania, atès el cicle econòmic, no ha estat..., ens hauria beneficiat molt si el cicle, com es preveia en el moment que es va negociar, hagués seguit amb taxes de creixement alt, com vostè indicava, com ha estat evident al no ser així i, a més, amb les polítiques econòmiques que hi ha hagut de caràcter general, doncs, això ha acabat perjudicant notablement els ingressos de la Generalitat de Catalunya.

Més enllà d'aquest model que vostè planteja de concert solidari, en termes, diguem-ne, potser no tan ambiciosos, però, diguem-ne, més partint de la base dels models que en aquests moments tenim o que poden servir de base, d'anàlisi i de proposta sobre nous models de finançament, cap a quin costat es situaria?, en un model més robust i, per tant, més anticíclic, o en un model com el que teníem abans del 2009, en el que hi havia una menor corresponsabilitat i menor sobirania fiscal però major certitud i estabilitat en els ingressos.

En segon lloc, i no amb ànim d'entrar en una controvèrsia numèrica de quin és el percentatge o no de..., o quin és el millor model, si el de flux monetari o el de càrrega-benefici, el que vostè planteja em sembla molt encertat i podríem compartir que la diferència..., o s'hauria de produir l'equilibri entre l'aportació per PIB i la recepció per població. Això ens situaria, doncs, si estem en un dinou i escaig per cent d'aportació en el PIB i en un setze i escaig per cent de població sobre el total de l'Estat, en uns marges d'aquestes característiques, que és el que probablement es reflecteix. No soc capaç de veure els números de la gràfica des d'aquí, però suposo que, vaja, en definitiva, deuen estar en aquests paràmetres.

Això, diguem-ne, en termes, hi insisteixo, d'aquesta doble manera de veure-ho, saldo-benefici o càrrega-benefici i flux monetari o bé l'altre model, i amb relació a també l'aportació que abans el senyor Carreras indicava de quina és la part que seria imputable als efectes de la Seguretat Social en dos models de càlcul, ens situaria, diguem-ne, en un espai en el que, evidentment, hi ha un *gap* a recórrer. I la pregunta seria: com li sembla que en aquesta primera pregunta que li feia, amb un model robust o amb un model més estable, seria més fàcil de poder resoldre o de poder corregir.

Moltes gràcies.

La presidenta

Molt bé. A continuació tindria la paraula el senyor Gallego de Catalunya En Comú Podem.

Joan Carles Gallego i Herrera

Bé, doncs, gràcies per l'exposició, crec que ha estat prou clara i il·lustrativa.

Hi ha un parell de qüestions en relació amb el que heu explicat, no? Clar, entenc que, bé, aquí hi ha un problema, en l'actual model de finançament, que es ne-

gocia amb unes característiques i que després la realitat canvia, no? Però, a banda d'aquests canvis que es produeixen, heu apuntat que quan es negocia o quan es planteja es parteix, diguéssim, del principi d'*statu quo*, no?, diguéssim, la realitat seguirà igual, però també tothom vol estar on estava o ningú vol perdre el que tingui.

Això em fa pensar que hi ha, diguéssim, un problema, que jo crec que ja apunta- ves d'alguna manera quan parlaves dels canvis en la fiscalitat, etcètera, que difícil- ment podem abordar un canvi en el model de finançament si no abordem també una reforma del sistema fiscal integral. O disposem d'una bossa de recursos més gran o difícilment..., el principi d'*statu quo* impedirà qualsevol modificació del model. És evident que el model actual no funciona, genera un dèficit justificat, però si no fem la bossa més gran, difícilment podrem tal.

El sistema fiscal actual està en la base també d'aquest model de finançament, perquè si tens un sistema fiscal que la pressió fiscal hi és més baixa que la mitja- na europea, això acaba repercutint en que la despesa pública social acabi sent més baixa. Però també fa que el cost de manteniment d'una estructura institucional de- terminada faci que el repartiment dels recursos globals entre Administració central, Administració autonòmica i comunitat autònoma acabi tenint unes perversions per- què la bossa és petita, no?

Per tant, veig que aquí tenim un problema de fons de reforma del sistema fiscal, que ha d'anar en paral·lel a qualsevol plantejament que vulguem fer del model de fi- nançament, perquè amb l'actual model fiscal acaba sent impossible abordar-ho, no? Aquesta seria una qüestió.

Una altra... I després agrair-te, de tota manera, en qualsevol cas, que en l'exposi- ció crec que al final apuntaves d'alguna manera sortides, diguéssim. Estem davant d'una situació però això no és un càstig diví, és possible abordar-ho, difícil, però és possible abordar-ho d'alguna manera.

En aquest sentit, se situava o es situa el tema del deute del FLA, no?, el deute aquest que en la pràctica acaba sent un cert subterfugi o podria entendre's com un cert subterfugi, fins i tot per corregir el dèficit fiscal. Acceptant l'existència del dè- ficit fiscal, aquest endeutament amb el FLA caldria condonar-lo, no només perquè serà impossible pagar-lo, sinó perquè també és el reconeixement d'una situació de dèficit fiscal acumulat aquests anys per un mal model, etcètera, no? Per tant, aquesta idea també em sembla... Bé, volia, simplement comentar-te, aquestes dues qüestions, però, especialment, la de la reforma del sistema fiscal com un element de base.

I moltes gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyor Gallego. Doncs, a continuació tindrà la paraula el senyor Cana- dell de Junts per Catalunya.

Joan Canadell i Bruguera

Moltes gràcies, presidenta. I moltes gràcies, senyor Torrens, per ser avui aquí amb nosaltres. Agraïm molt la seva explicació i li asseguro que ha estat totalment a l'alçada dels altres ponents que han vingut fins ara. Per tant, no es preocupi per la introducció que ha fet, perquè la veritat és que m'ha semblat molt interessant i molt completa, amb moltes dades, eh?, que costen de pair i digerir en pocs minuts, però, en tot cas, molt interessant.

Bé, jo m'agafo algunes de les coses que ha dit, que em semblen molt interessants. Primer, en positiu, de dir que Catalunya és un país que genera prou riquesa i, a més a més, amb això no hem perdut, almenys en termes relatius, respecte a la resta de les comunitats o pel que fa al pes a l'Estat espanyol. Amb tot el que ha passat, no hem perdut pes.

Però sí que s'ha produït en els darrers anys un tema que és molt interessant, que a més hi ha algun diagrama, que es diu «de tisora», que ho mostra molt bé, i és que hem substituït mercat espanyol per mercat estranger, eh? És a dir, els empresa-

ris catalans, que som els que –bé, jo perquè ho he sigut o ho soc encara–..., els que venem, doncs, hem canviat, en els darrers trenta anys hem canviat i hem mirat més a Europa i al món que no pas a Espanya, perquè Espanya cada cop és menys atractiva des de tots els punts de vista.

Per tant, un país o una regió econòmica com nosaltres demostra que, tot i les dificultats, tot i el problema de finançament, se'n sap sortir. I en això crec que anem bé, eh?

Però, en tot cas, sí que la conclusió, eh?, almenys la meua conclusió, és que Espanya cada cop és menys negoci per a l'economia catalana. I no sé si vostè ho comparteix, però cada cop és menys negoci per a nosaltres.

M'ha interessat molt també que expliqués que vostè va ser part de la creació del darrer sistema de model de finançament i que, vist en perspectiva, no ha millorat. Per tant, la pregunta que li faig és: vostè creu que si anem per la via de modificar el model de finançament ens en sortirem? Perquè ja ha explicat abans que hi han tantes variables, els fons, per aquí i per allà, que, al final, si l'Estat no té voluntat de millorar el finançament, té maneres de no millorar-lo.

Per tant, la pregunta que li faig és: vostè creu que per la via de millorar el sistema de finançament, el model de finançament, ens en sortirem? M'ha semblat deduir del que ha dit que no, però en tot cas l'hi pregunto perquè m'ho ratifiqui. Ho dic perquè hi ha partits que defensen això, eh? I alguns d'ells estan aquí representats i, per tant, jo crec que també és important que escoltin què n'opina, en aquest cas, doncs gent com vostès, que crec que és molt important saber-ho.

Sobre el FLA. Ja ens n'ha parlat també el senyor Carreras, avui ens n'ha parlat. I també ell anava una mica en la línia del que vostè ha dit, de que el que hauríem de fer és..., bé, ell deia, simplement, que se'l quedi l'Estat. Vostè diu un tipus d'interès zero i no el tornarem mai. En tot cas, fem net d'una manera o altra. Però, n'hi ha prou amb això? Perquè la comissió que estem avui és la del deute històric i el que intentem –el que intentem– és trobar una xifra, deixi-m'ho dir així, tot i que no serà una xifra, serà un ordre de magnitud de quin és el deute de l'Estat amb Catalunya durant tots aquests..., des de la transició, bàsicament, per un mal finançament. Doncs, n'hi ha prou amb compensar el FLA, sota el seu punt de vista? Perquè el FLA és important, però no sé si n'hi ha prou, eh? En tot cas, aquest matí, per exemple, el senyor Carreras ens ha donat xifres molt més altes que no pas només el FLA.

M'ha semblat també molt interessant que comentés que tenim quinze impostos propis, que han suposat passar de l'1,3 a l'1,6, més o menys, eh?, dades aproximades, de la recaptació del total d'impostos que recaptem. Per tant, no n'hi ha hagut per tant i, en canvi, els ciutadans es queixen de que tenim més impostos que ningú. I hi han empreses que no sé si marxen, però, en tot cas, prenen decisions que poden no ser les més adequades per millorar l'economia d'aquest país pel fet de que hi hagin més impostos que en altres llocs.

Per tant, vostè és partidari de revisar i, en tot cas, eliminar, no dic tots, però alguns d'aquests impostos?

I després, ja acabant. Vostè ha comentat una mica la proposta de dir: «Escolta'm, com a mínim, hauríem d'aconseguir el que hi ha en aquesta gràfica, eh?, que tinguéssim l'aportació de l'Estat a Catalunya del setze per cent, més o menys, per població.» Ha fet alguna estimació del que representaria això, més o menys, des dels darrers trenta o quaranta anys. No sé si ho ha calculat.

I, després, he estat buscant una mica a la seva obra per internet; he vist que vostè és un defensor de la renda bàsica universal, i a mi em semblaria perfecte, eh?, que això ho poguéssim fer, sempre que tinguéssim els recursos per fer-ho. Però quin import això suposa per a Catalunya, que segur que ho sap, i si creu que realment amb un sistema com ho tenim ara, autonòmic, això és possible. Perquè al País Basc segurament serà possible, però si creu que mai serà possible a Catalunya amb un sistema

com el que tenim ara de finançament. I si creu que amb un estat independent, és a dir, sense aquest dèficit fiscal, doncs, podríem assumir-lo. Aquesta seria una mica la darrera pregunta.

Moltes gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyor Canadell. A continuació tindria la paraula Lluís Salvadó, diputat d'Esquerra Republicana.

J. Lluís Salvadó Tenesa

Moltes gràcies. Bé, en tot cas, agrair-li també la intervenció. Ens ha fet una bona panoràmica del que ha estat la política fiscal, la política financera en el conjunt de l'Estat espanyol, i molt especialment en allò que fa referència a Catalunya des del 2006 cap aquí, en fases d'expectativa, en fases de depressió i en fases de desorientació que hem anat passant durant estos últims anys.

En tot cas, per tampoc no allargar-nos excessivament, volia fer-li, demanar-li dos apunts, alguns ja s'han identificat i fer-li una apreciació.

Començo per l'apreciació, perquè sinó després alguns dels diputats i diputades i diputada aquí presents aniran repetint i diran: «El senyor Lluís Torrens va dir en tal dia tal.» El tribut del joc als casinos, que van pactar el Partit Socialista i Convergència i Unió al seu moment, el 2014, no és vigent, aquella baixada d'impostos, i avui he entrat a la pàgina web de l'ATC, els casinos grans de més de quatre milions i mig d'euros de *win* estan en el cinquanta-cinc per cent. En el seu moment, aquella clàusula de rebaixa d'impostos entrava en vigència a partir del moment en què es donaven les llicències de casinos a la zona del CRT de Vila-seca i Salou. No ha entrat mai en vigor aquella rebaixa. I jo, com a secretari d'Hisenda, vaig revisar liquidacions o recursos contra liquidacions del Casino de Barcelona perquè no estava d'acord amb que se li apliqués el cinquanta-cinc per cent sobre el *win*.

Feta aquesta apreciació, sobre el sistema fiscal avançat, que també coincideixo amb el senyor Gallego que en tot cas, no del tot, però una mica sí, o hi ha un canvi en el sistema fiscal, perquè no crec que la resta de comunitats autònomes, en el moment en què ens posem a discutir sobre nous sistemes de finançament, es fixin en els termes absoluts de les xifres que reben, sinó que intentaran mantenir els percentatges relatius d'allò que reben, però sí que és obvi que és molt més senzill arribar a acords si es fa un pas endavant en el sistema fiscal. Si s'aconseguís que el sistema i la cistella de..., la quantitat de recursos que hi ha dins la cistella és més elevada i això també s'aconsegueix, òbviament, a través d'un sistema fiscal més avançat.

Se li han anat fent preguntes diverses al respecte, però, en tot cas, també afegir-me a aquesta pregunta en concret: cap a on creu que hauria d'evolucionar aquest sistema fiscal avançat, tant des de la perspectiva de l'Estat espanyol com des de la perspectiva de Catalunya, que, evidentment, com bé s'apuntava, sovint hi han pocs incentius a Catalunya per avançar, perquè el retorn acaba sent baix. En tot cas, en concret a Catalunya, cap on hauríem de continuar avançant.

I, finalment, bé, el tema del FLA és una de les qüestions que han anat apareixent en la seua intervenció, també en altres intervencions. És obvi que, com fan els valencians, que es plantegen, doncs, el fet que el FLA acabi sent assumit directament per l'Estat, o el model que es plantejava, que potser és més digerible políticament per part de l'Estat, que és aquesta mena de blindatge. No sé si poguéssim una mica aprofundir perquè, dins del que és la *realpolitik*, segurament és una de les vies que són compartides per altres territoris com el País Valencià i que estaria bé de poder aprofundir-hi.

I en tot cas, agrair-li, en termes generals, el rigor de l'exposició i de ben segur tindrem més temps de digerir algunes de les dades que s'han aportat.

Moltes gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyor Salvadó. A continuació, per donar resposta a les preguntes formulades, té la paraula un altra vegada el compareixent, senyor Torrens, per un temps màxim de deu minuts.

Lluís Torrens Mèlich

Molt bé. Moltes gràcies. No sé si les podré respondre totes amb el rigor que es necessita perquè d'algunes no en tinc els números. Però, primer, és veritat, no?, que segurament em vaig equivocar plantejant que l'impost de la relació del joc no..., em vaig basar, bàsicament, en la caiguda de la recaptació dels impostos del joc, comparat, no?, doncs, abans de l'anunci amb el que ha succeït. Segurament, també recull la conjuntura i la pròpia dinàmica de la indústria del joc i de la recaptació del joc. (*Veus de fons.*) El joc *online*, que hi ha hagut més dificultats per capturar, doncs, diguéssim, el que es genera de joc doncs fora de Catalunya, no?

Vaig per passos, no? Bé, la pregunta que ha fet el senyor Riba és una pregunta molt complexa, sobre si... És cert, és un model, el model de finançament que es va plantejar, que ja venia, com he dit, retocat i retallat i ajustat, perquè al final tothom recorda que des de Catalunya es va empènyer la reforma del nou model de finançament... Va ser a través de l'Estatut com es va empènyer, doncs, que hi hagués la reforma general. Però això, entremig, òbviament, es van perdre coses, no?

O sigui, jo recordo un article també de la Maite Vilalta i de la Núria Bosch el 2006, parlant del nou model de finançament que sortia de la proposta d'Estatut, clar, comences a llegir i dius, bé, això no..., és molt diferent del que al final hem tingut, no? Per tant, segurament, si s'haguessin complert les premisses del que hi havia en la proposta del 2006, la proposta d'Estatut, etcètera, que després es van interpretar amb, òbviament, amb la sentència del Tribunal Constitucional, però també amb els propis acords de reforma, del model de règim general de finançament, doncs, aquí ja es van perdre moltes possibilitats.

Jo crec que soc partidari de que..., i això ho hem viscut, diguéssim, amb el tancament, no?, de la possibilitat d'endeutar-se de la Generalitat, que aquesta és la primera eina que ha de tenir una administració per fer polítiques anticíclics, que és poder-se endeutar quan la caiguda de la recaptació necessita tenir uns ingressos addicionals per poder mantenir l'activitat econòmica. Amb el model actual això no funciona.

O sigui, el 2012, una vegada ja es van apurar les possibilitats dels propis catalans, a través dels bons patriòtics –recordem, al set i mig per cent d'interès, no?, i que, al final, si afegies les comissions dels bancs, etcètera, sortien uns tipus d'interès, no dic «usuaris», perquè no ho eren, però sí que era un cost molt alt–, doncs, el 2012 ja es va decidir que això ja no es podia fer més. I el mateix 2012 es van tancar les possibilitats d'anar als mercats, no?, tots els *ratings* de la Generalitat. Però l'argument principal era que la Generalitat no tenia autonomia financera. O sigui, que no podia anar als mercats perquè no tenia autonomia financera.

Per tant, tot el que sigui anar cap endarrere, no?, dir «no, depenem més, diguéssim, de l'Estat, d'un repartiment hipotètic que pugui fer, que pot ser més just o menys just, perquè això ja no depèn del model, però...», si tornem cap enrere, òbviament, tota aquesta autonomia no la tindrem. Per tant, passarem a dependre més encara de l'Estat, de la seva capacitat d'endeutament i de la seva capacitat d'enviar els recursos de manera equitativa o més justa cap a les diferents comunitats.

Al final, és el que ha passat. O sigui, al final, és el que intentava explicar, no? Al final, si l'Estat espanyol no volia fer fallida davant els mercats internacionals, s'havia de menjar, literalment, el deute autonòmic, no només el català. Els 288.000 milions se'ls ha menjat perquè també, de la mateixa manera que els mercats internacionals no els reconeixien l'autonomia de l'endeutament de les..., la capacitat financera de les autonomies, reconeixien que era l'Estat l'últim responsable, era l'últim prestador, avalador o el que fos, l'últim garant del deute també autonòmic. Per tant, és un peix que es mossega la cua.

Per tant, jo crec que, per avançar, jo crec que quanta més autonomia tinguem, millor –millor. Tant per l'aspecte, diguéssim, que també he explicat, de que quan jo faig polítiques expansives, doncs, recullo l'efecte i no se me'n va cap enfora, com també per la capacitat d'endeutament. Són els dos els dos aspectes, no? Per tant, jo crec que hauríem d'anar per aquí. Crec que he intentant respondre.

Respecte a la pregunta sobre el tema, diguéssim, de la capacitat fiscal que tenim. Aviam, jo també recordo de l'època que estàvem negociant, al final, la negociació es resumia en quants diners posava de més l'Estat perquè tothom estigués content. Aquesta era, al final, la gran negociació. Diu, bé, quina bossa de diners afegeix l'Estat al model de finançament autonòmic que garanteixi que ningú perd, no? Això que dèiem de l'*status quo*. I que, a més a més, tothom surt una mica guanyant, com a mínim, no? Llavors, eren, no ho sé, eren 10.000 milions, 12.000 milions... No recordo la xifra, però anava per aquí, no?

O sigui, el tema era que sortia en un anunci de premsa dient: «Hi ha un nou model de finançament i on l'Estat posarà» –perquè al final tothom es vol apuntar a medalles– «posarà tants milions». Llavors, el tema era: d'aquests deu mil milions, quants se'n quedarà Catalunya? Jo vaig escriure un article que deia: amb els càlculs del 2008, eren 3.800 milions; el 2009, que ja estem en crisi, 3.500. I, bé, dir, home, 3.500 sobre deu mil és un trenta-cinc per cent. Semblava que sortíem guanyant respecte a posicions anteriors. Això era la teoria, òbviament, la teoria. Després la pràctica, clar, amb la caiguda de la recaptació molt més forta, amb l'aplicació aquesta supercomplexa, no?, dels diferents mecanismes que funcionen, els fons, etcètera, doncs, això no ha estat així –no ha estat així.

Ara bé, si ara diguéssim: «Bé, i ara què hauríem de fer?» Bé, si l'Estat digués: «Hem de posar una bossa més gran», per dir a alguna cosa, i potser canviar tots els mecanismes per blindar-ho d'una altra manera, potser sense entrar en el concert, que jo ho faria, eh? És obvi que la majoria... O sigui, on tenim les grans diferències en despesa pública entre Catalunya, Espanya i la Unió Europea? En habitatge, en protecció social –vostè parlava de la renda bàsica–, i, òbviament, també en sanitat i educació, bé, i R+D també, bé, no ho sé, està en un punt, encara que aquí també hi ha una part que és molt atribuïble o, diguéssim, culpa també de les pròpies empreses, que tampoc..., inverteixen menys que en altres països, també per l'estructura econòmica que tenim aquí, on hi han moltes multinacionals que tampoc..., tenen aquí els seus centres d'R+D, no?

En tot cas, aquesta bossa, òbviament, que hauria d'anar tendint a que la pressió fiscal o els ingressos de l'Estat... A mi m'agrada separar la pressió fiscal dels ingressos de l'Estat, perquè, clar, quan resulta que tu et vas privatitzant i et vas venent totes les empreses públiques, perds una part del finançament, que són les rendes de la propietat, no?, els dividends. Per tant, has de tenir en compte això.

Si anem tendint cap a tenir els mateixos ingressos que la resta de països, doncs, la majoria d'aquests ingressos han d'anar cap a aquestes partides. I aquestes partides, les d'habitatge, les d'educació, les de sanitat... Ara hi ha l'invent aquest de l'ingrés mínim vital, que ja veiem com l'estan administrant, no? Però la protecció social, en general, fins ara, tot era competència de les comunitats autònomes. O sigui, són uns diners que haurien de venir a nodrir més fons de les comunitats autònomes per reduir aquestes diferències.

Respecte a la condonació del deute. Bé, algú havia dit que el deute el que s'havia de fer és posar-lo en una caixa forta, llençar la caixa forta al fons del mar i llençar la clau. Bé, no sé si és exactament així, però està clar que no es tornarà. Vull dir, no cal que ens enganyem, no? Aquest deute no es tornarà com... Diguéssim, ens estem «japonitzant», no? El Japó des de fa molts anys, des de la crisi dels vuitanta, té més d'un dos-cents per cent del PIB en deute i el principal tenidor és el propi banc, no sé si és el banc central del Japó o algun organisme que depèn del propi Estat japonès, que és el que té tot el deute allà guardat i ja està, no? Vull dir, jo crec que acabarem

així. Que fa mal als ulls? Sí. Que tenim moltes diferències entre països? També. Però jo crec que aquí no tenim massa solució, no?

Respecte... Passo a les preguntes del diputat Canadell, no? És possible millorar el model? Bé, és possible si hi ha un compromís de l'Estat. Si l'Estat no es compromet a reduir aquesta bretxa, com a mínim, entre la línia groga i la línia verda, és molt difícil. Que té fórmules? Sí, òbviament. Les inversions de l'Estat. Si ara, per exemple... Tinc una altra gràfica. A veure si la puc... Aquesta és la ràtio entre els ingressos que té l'Estat de Catalunya, o sigui, quina quota té Catalunya amb els ingressos de l'Estat, i les despeses que fa l'Estat a Catalunya. La línia blava és el total, el total que suma la despesa en Seguretat Social i els ingressos de Seguretat Social i la resta de despesa. Què veiem? Que ens movem sempre en uns marges entre el setanta-cinc i una mica menys del setanta per cent, no hi ha cap tendència de que això millori.

Si veiem la Seguretat Social, que és la línia verda, estem també amb una certa tendència decreixent, però estem al voltant del noranta per cent. O sigui, lo que recapta l'Estat en cotitzacions s'ho gasta, en un noranta per cent, en pensions a Catalunya.

On tenim el gran problema? El gran problema el tenim amb la resta de despesa. O sigui, estem parlant de percentatges que havien arribat al seixanta i escaig per cent a finals del segle passat, però que ara ja estem amb una tendència molt decreixent, cap al quaranta. O sigui, lo que es gasta l'Estat a Catalunya, que això molt és decisió política, no?, decisió d'on inverteixo, d'on executo les inversions, més que on inverteixo, etcètera, doncs, veiem que la tendència no és positiva, no?

Llavors, això és pura negociació política. Això ja no depèn tant del model de finançament, que segurament una part també, no?, i s'hauria de simplificar. Però aquí hi ha una part que és clarament de qui decideix on es gasta els diners l'Estat.

Bé. Quins impostos s'haurien de revisar? I ara amb això també contesto també al senyor Salvadó. I això també ens ajudarà a parlar de la renda bàsica. El cost d'una renda bàsica que permeti a tothom sortir de la pobresa pot estar entre el tres i el cinc per cent del PIB, eh? Depenent de com es facin els càlculs, etcètera, d'acord?

Tenint en compte que la diferència de recaptació entre Catalunya i la Unió Europea és d'uns set punts, aproximadament, diríem que entre la meitat i un seixanta per cent, no?, del que ens falta per convergir amb Europa seria suficient per pagar una renda bàsica. Quan jo dic pagar una renda bàsica vol dir lo que haurien d'aportar més, no?, els rics per pagar la diferència, perquè una renda bàsica funciona amb un mecanisme on tothom la cobra, és universal, però hi ha un increment d'impostos, de tal manera que hi ha una part de la població que hi surt perdent. Llavors, quan jo parlo del tres o del cinc per cent és a què equival aquesta pèrdua que pot haver-hi.

Llavors, aquesta pèrdua es pot fer de diverses maneres. I això en els articles que hem fet amb el Jordi Arcarons i el Daniel Raventós, bàsicament, ara ens inclinem per tres cistelles d'impostos, no? La primera és fer una reforma fiscal de l'IRPF. Òbviament, aquí necessitem més sobirania, perquè nosaltres podem fer ben poc a l'hora de recaptar més amb l'IRPF, més enllà d'anar inflant més el tipus marginal màxim. Però voldria dir, doncs, treure certes deduccions, anar equiparant la taxació de les rendes del capital, no?, de l'estalvi amb el tipus general, eliminar algunes deduccions que són clarament regressives, com les dels plans de pensions, etcètera, les del lloguer de l'habitatge... Possiblement podríem plantejar escenaris que redrecessin això.

Però, a més a més, on tenim en aquests moments el problema tendencial, no només a Catalunya, no només a Espanya, sinó a tot el món: és la creixent acumulació de la riquesa. Per què? Perquè molts dels patrimonis s'escapoleixen de pagar o de tributar pels seus increments. És allò que en diuen «els guanys no executats o els guanys no realitzats». Si les teves accions van pujant o el teu valor dels habitatges va pujant o el valor d'altres actius va pujant però no me'ls venc, doncs, allà es queden.

I sobre això, pràcticament, la gent no paga res, no? No paga res amb la Sicav, no paga res amb, diguéssim..., o no pagava. O sigui, la taxació és molt baixa.

Per tant, és obvi que per compensar, no tant per compensar, per deixar que creixi aquesta polarització on el deu per cent més ric o el dos per cent més ric cada vegada està acumulant més part de la riquesa total, perquè això, a més a més, genera altres problemes com és una transferència constant de rendes des dels pobres cap als rics... I això ho veiem, per exemple, a la ciutat de Barcelona. Cada vegada hi ha més gent que viu de lloguer. Hi ha una pura extracció de rendes de la gent que paga el lloguer cap als propietaris dels habitatges on viu la gent. I els habitatges cada vegada són més cars i, per tant, la gent cada vegada ha d'enviar més... La transferència aquesta és més important que la que fa el sistema fiscal. És una redistribució. Per tant, hem d'aconseguir revertir aquesta redistribució.

I la tercera pota són totes les impositcions, que els economistes en diem «les pigouvianes», no?, les que intenten afectar els comportaments de la gent per millorar. I aquí, òbviament, els ambientals són els més clars. O sigui, seguim sent un dels països, tant Espanya com Catalunya, on la impositció ambiental és molt més baixa que la mitjana europea. Per tant, hem d'avançar amb les tres línies. Una reforma fiscal de l'IRPF, una taxació del capital que faci que els increments de riquesa facin que no continuï creixent aquesta acumulació de riquesa en el dos per cent més ric, el dos o el cinc, podem fixar-nos en el que vulguem. I després, impostos ambientals.

Tot lo altre, és veritat, estem complicant molt el model i compliquem, no?, la gestió de les empreses, etcètera. Però sí que és veritat que qui fa o provoca efectes negatius contra el medi ambient, contra la salut i contra..., etcètera, doncs, òbviament, ha de pagar part del mal que fa.

Jo no sé si, més o menys, ho he respost tot, però ho he intentat.

La presidenta

Moltes gràcies. No sé si tenen alguna..., o ho deixariem aquí, si els sembla. I, si volen, ens quedem per parlar de la següent sessió i ja ho tancaríem.

Moltíssimes gràcies. Tanquem la sessió.

La sessió s'aixeca a les dotze del migdia.